

VILADESAU

El príncip de la tenora

VILADESAU

El príncip de la tenora

Aquest llibre no hauria estat possible si, en el seu moment, el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, actualment exiliat a Brussel·les, el Molt Honorable Lluís Puig i Gordi, no hagués confiat i donat suport al Museu de la Mediterrània i a la seva tasca envers la cultura popular i la música tradicional. Des de Torroella de Montgrí, el nostre agraïment més sincer i tots els ànims per continuar endavant, ferm i fort en la teva lluita.

CRÈDITS

Museu de la Mediterrània. Ajuntament de Torroella de Montgrí

Textos: Jordi Molina Membrives

Coordinació: Gerard Cruset Galceran

Disseny i maquetació: Oficina Portàtil

ISBN: 978-84-614-6850-8

Dipòsit legal: G600-2018

Impressió: Gràfiques Alzamora

Primera edició: Abril, 2018

Volem expressar el nostre agraïment a totes aquelles persones que ens han ajudat d'una manera o altra, a les que ens han guiat a través dels seus records, a les que ens han ofert tota la seva saviesa, i que ens ha permès portar a terme aquest llibre. A totes elles, gràcies:

Joan Andreu, Josep Bastons, Rosa Carrera, Quim Duran, Francesc Fabregat, Eduard Font, Daniel Fuentes, Lluís Freixas, Josep Gispert, Montserrat González, Albert Juanola, Jordi Lara, Joan Carles León, Josep Loredó, Jordi Marsal, Úrsula Olmos, Oriol Oller, Eva Ramió, Eva Riera, Robert Roqué, Antoni Ros Marbà, Jordi Roura, Òscar Sánchez, Francesc Sanchez Carcassés, Josep Maria Serracant, Alfons Sibila, Jesus Ventura, Maria Rosa Viladesau, i Irene Vilavedra.

I a les institucions:

Casa de Cultura de Girona, Diputació de Girona, Direcció General de Cultura Popular de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Calonge, Ajuntament de Girona, Confederació Sardanista de Catalunya, Museu d'Història de Girona, Músics per la cobla, Ràdio 4, Televisió de Catalunya-TV3

VILADESAU

El príncep de la tenora

 **Museu de la
Mediterrània**

 **Ajuntament de
Torroella de Montgrí**

 **Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura**

 Diputació de Girona

 **Casa de Cultura
de la Diputació de Girona**

L'any 1984, a la plaça de la Vila de Torroella de Montgrí, es va ballar per primera vegada una sardana amb tiratges curts i llargs. Es va deixar enrere el contrapàs i la sardana moderna començà a caminar. Aquests canvis i evolució va fer que anessin sorgint compositors i músics interessats en aquesta nova dansa, molts d'ells sorgits de la nostra vila.

Fou gairebé un segle després, a principis dels anys quaranta, quan Ricard Viladesau i Caner arribà a Torroella de Montgrí. Aquí venia per formar part d'una nova cobla (orquestra La Caravana). Venia per feina, però gràcies als jocs de joventut va conèixer i s'enamorà d'una pubilla del carrer Major, Rosa Carrera, amb qui poc temps després es casà. I la seva vida es va desenvolupar entre compositors i sardanistes.

Ricard Viladesau, calongí de naixement, però torroellenc per amor, fou un músic autodidacte i inquiet i compositor de grans obres. I al mateix temps va ser un mestre de mestres, entre ells de Josep Gispert i Jordi Molina.

Avui, cent anys després del naixement d'aquest gran personatge de la música de sardana, i gràcies a la constant recerca i investigació que duen a terme els responsables del Museu de la Mediterrània, us obsequiem amb aquest llibre. Com a Ajuntament i com a poble hem d'estar molt orgullosos del treball dut a terme pel museu i pel fet de retornar-nos una figura tan cabdal per al món de la música a Catalunya.

Anna Maria Mercader i Sais
Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí
Presidenta de l'OA Can Quintana - Museu de la Mediterrània

El Museu de la Mediterrània, en el seu treball constant de posar en valor la música popular, impulsa l'edició d'un llibre lligat a la figura d'un dels músics de cobla més importants de tota la història, Ricard Viladesau.

Les cobles, els músics, els compositors, les sardanes són un patrimoni viu lligat a la cultura popular i a la música tradicional que des de les arrels ens identifica com a poble. El Museu de la Mediterrània fa anys que es va marcar l'objectiu de ser un equipament de referència a Catalunya en aquest àmbit i el llibre que teniu a les mans és la mostra que aquesta fita s'està aconseguint. El treball dut a terme al llarg de molts anys envers la protecció, la recerca i la difusió es tradueix amb estudis com el que us presentem a continuació sobre *el príncep de la tenora*.

El fet que el Centre de Documentació del Museu de la Mediterrània custodia el seu fons personal i que se celebra el centenari del seu naixement, fan una combinació ideal per tirar endavant la publicació d'aquest llibre que mostra les diferents facetes d'aquest gran músic.

Viladesau, el príncep de la tenora no hauria estat possible sense la figura de Jordi Molina. Ell, com a músic, ens transmet amb un estil didàctic i entenedor aquells aspectes més tècnics lligats a les vessants d'instrumentista i compositor de Viladesau. I com a antic deixeble aporta al llibre un punt de vista humà, sensible i emotiu a la figura d'en Ricard. Una visió completa d'aproximació a en "Sau", tal com el coneixien els seus amics, conversador, temperamental, apassionat, sensible, intel·ligent i un pel irònic.

La figura de Ricard Viladesau sempre estarà lligada a Torroella de Montgrí i ara, gràcies al Museu de la Mediterrània i a aquest llibre, torna per quedar-s'hi.

Gerard Cruset i Galceran
Director del Museu de la Mediterrània

VILADESAU

El príncep de la tenora

Ricard Viladesau i Caner (Calonge, 18 gener 1918; Barcelona, 26 gener 2005) ha estat possiblement el músic més influent i popular en la història de la música de cobla de la segona meitat del segle XX.

Com a intèrpret de tenora va ser un cas prodigiós. Amb una formació totalment autodidacta i en un entorn poc propici, va assolir un nivell d'interpretació totalment desconegut fins aleshores. Durant tres dècades, formant part de la cobla orquestra Caravana (1943-1950) i posteriorment de La Principal de la Bisbal (1950-1970), Viladesau esdevindrà el sobirà indiscutible de la tenora, l'home de condicions úniques, capaç de traduir amb la màxima eloquència els passatges més compromesos i delicats del repertori sardanista.

Paral·lelament a la seva faceta d'instrumentista, inicià ben aviat el seu camí com a compositor. Va compondre havaneres, boleros, obres corals, pasdobles i alguna obra de format lliure per a cobla, però la sardana fou la seva gran passió. Des d'un profund coneixement de la cobla, les seves sardanes tenen una empremta característica, plena d'exuberància i joia vital, i molt ràpidament van assolir l'acceptació del públic i el reconeixement de la crítica especialitzada. El difícil equilibri aconseguit en la seva música entre la qualitat d'escriptura i la idoneïtat per al ball han fet que, encara avui dia, sigui un dels compositors més programats.

En l'aspecte personal, en *Sau*¹ era conversador, temperamental, apassionat, sensible, molt intel·ligent i un pèl irònic. Nascut a Calonge, posteriorment va viure a Palafrugell, Torroella de Montgrí, la Bisbal i, els últims anys de la seva vida professional, a Barcelona, tot mantenint la seva casa ben a prop del mar, a Llafranc. Un empordanès de soca-rel. Oriol Martorell² va dir d'ell: "Ricard Viladesau ha estat sempre fidel a l'ambient de la seva terra natal i a tot el que ella representa".

El conegudíssim episodi en què Pau Casals³ el batejà l'any 1952 com el "príncep" de la tenora, després d'escoltar-lo amb La Principal de la Bisbal en un concert a Perpinyà, és potser el més rellevant dels molts reconeixements que va tenir en vida i que no van deixar d'acompanyar-lo per sempre més.

---

¹ Motiu amb què també era conegut en Viladesau.

² Oriol Martorell i Codina (Barcelona, 1927 - Barcelona, 1996) fou director de coral, pedagog i catedràtic en història. El 1947 fundà la Coral Sant Jordi, que va dirigir fins l'any 1991.

³ Pau Casals i Defilló (Sant Salvador, el Vendrell, 1898 - San Juan de Puerto Rico, 1973). Violoncel·lista, director i compositor. Català universal reconegut com un dels millors intèrprets i directors d'orquestra del segle XX.

Ricard Viladesau amb La Principal de la Bisbal (1953). Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

He tingut grans facultats,
però sobretot una dedicació extraordinària a l'instrument.

Ricard Viladesau

Primer instrument de Ricard Viladesau:
flabiol del luthier Fidel Pardo de La Bisbal
i tamborí de la fàbrica d'instruments "Montserrat".
Fons: Família Viladesau.

L'INSTRUMENTISTA

EL TENORA VIRTUÓS

Com la majoria de músics vinculats a les cobles orquestres, Viladesau va estudiar i tocar diversos instruments. Amb el flabiol, el violí, la viola, el clarinet i el saxo va ser un molt bon instrumentista, però és amb la tenora amb què aconsegueix arribar a cotes inimaginables, fent evolucionar l'instrument i extenent els seus límits interpretatius fins a arribar a indrets encara avui de difícil superació.

De manera immediata, el més gran interrogant que es planteja quan es fa un primer acostament a la seva figura és poder entendre com un jove nascut a principis del segle XX en un petit poble del Baix Empordà, en moments de gran conflictivitat social, sense cap referent proper i una inexistent formació musical acadèmica, va poder assolir tal grau de virtuosisme en la interpretació de la tenora. S'ha de recordar que la guerra civil esclata quan només tenia 18 anys, que l'any 1938 es crida a files i que una vegada acabada la guerra, va haver de fer el servei militar corresponent. Tot i que durant aquest període va seguir en contacte amb la música formant part de bandes militars, és evident que no van ser les condicions idònies en una etapa importantíssima per a la formació i consolidació del seu futur com a músic.

La resposta és clara: Viladesau era posseïdor d'un talent extraordinari. Però és necessari quelcom més: per convertir el talent en excel·lència han de coincidir diverses circumstàncies que en ell es van donar de manera aclaparadora. Per una banda, posseïa una habilitat natural i una capacitat física cap a l'instrument totalment innates: un so mascler i avellutat, un important to muscular en el llavi i un gran *fiato*, que li van permetre desenvolupar una musicalitat inusual per a l'època. Molt important també va ser la seva actitud passional cap a la música i la voluntat i motivació per millorar sempre, i de manera continuada, en qualsevol de les facetes del seu ofici. I si a tot això afegim que, malgrat les dificultats, aquest enorme talent va trobar en el seu destí les condicions externes per poder expandir-se i expressar-se, ens haurem acostat una mica més a la comprensió del fenomen Viladesau. Ell mateix explicava en una entrevista amb motiu del seu 80è aniversari:

"Vaig anar a un conservatori molt bo i allà vaig aprendre molt: el "conservatori Viladesau". Tenia unes facultats innates que no vaig haver d'estudiar, una dicció i una musicalitat que em sortia de dins, però estudiava moltes hores, no em cansava mai. Hi havia una força interior que em feia arrapar l'instrument tot el dia, sempre amb la tenora a les mans. M'agradava tant! Sempre ho volia perfeccionar tant que mai ho trobava prou bé. Volia que cadascuna de les notes sortís amb la màxima perfecció possible."

Article de Montserrat Juvanteny al Diari de Girona, amb motiu de la donació de la tenora de Ricard Viladesau a la ciutat de Girona. 30-11-2005

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Acte de donació de la tenora de Ricard Viladesau a la ciutat de Girona.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Tenora "Catroi" de Ricard Viladesau Caner.
Ajuntament de Girona. Museu d'Història de Girona.
Número de registre: 9388
Donació de la Sra. Rosa Carrera Gironella.

La tenora Catroi

L'any 1945, pel preu de 2.000 pts., Ricard Viladesau compra a en Miquel Sadurní,¹ músic i flequer de Torroella de Montgrí, la tenora que el va acompanyar tota la seva vida. Va ser construïda pel luthier Enric Soldevila Santandreu (Figueres 1861-1941), també conegut com a *Catroi*.²

El seu interès a buscar la perfecció de l'instrument el porta a fer diverses provatures amb altres peces de diferents tenores, fins que considera que ja ha trobat la ideal. De l'instrument original només en quedarà la peça del mig; la campana i la peça de dalt són d'altres tenores Catroi.

"De tres tenores Catroi en vaig fer una. Jo era molt maniàtic amb la campana, crec que influeix molt en la sonoritat, i la peça de dalt de l'original, amb el desgast de la xuliva i d'anar tocant, em va quedar una mica fosca i no sonava com jo volia. Vaig anar canviant fins trobar les peces que més em van agradar."

Molt important en la interpretació de la tenora són les canyes. Viladesau coincidí en el temps i utilitzà les de dos dels millors fabricants de canyes de la història d'aquest instrument: en Ferran Blanch *Nando*³ i en Josep Coll, tots dos compositors i reconeguts solistes de tible i tenora respectivament.

"Quasi tota la meua vida vaig fer servir canyes d'en Nando i d'en Coll. Les canyes d'en Ferran Blanc eren molt espontànies i molt clares, costava trobar-ne una de bona, però quan ho feies disfrutaves moltíssim. Les d'en Coll eren excepcionals per tocar les sardanes obligades, et permetien amb relatiu poc esforç treure una sonoritat fenomenal tant de les notes agudes com de les greus."

¹ En Miquel Sadurní havia tocat la tenora a la cobla La Lira de Torroella de Montgrí. En casar-se, abandonà la interpretació i es va dedicar a l'ofici de flequer. El seu fill, Joan Sadurní, va ser un destacat trompetista que coincidí uns quants anys amb Ricard Viladesau a la cobla La Principal de la Bisbal.

² Catroi també era cadiraire i instrumentista de cornet. Va formar part de la cobla Els Rossinyols de Castelló d'Empúries, i els seus instruments sempre han estat molt considerats pels intèrprets. Albert Martí, Ricard Viladesau, Josep Roura, Jaume Vilà i Josep Gispert van tocar amb tenores Catroi.

³ Ferran Blanch i Arché *Nando* (Tortellà, 1904 - Barcelona, 1967). Compositor i destacat intèrpret de tible. Formà part, entre d'altres, de la Cobla Barcelona i de La Principal del Llobregat, de la qual fou també director.

Manuscrits de les sardanes *Marona* i *El tutut de l'avi*.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de
Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Marona *Marona* *Tenora 1ª*

Handwritten musical score for the sardana 'Marona'. The score is written on aged paper and consists of seven staves. The top staff is the vocal line for the Tenora 1ª. The other staves represent the instrumental accompaniment. The music is in 2/4 time and features various dynamics such as *pp*, *ppp*, *sol*, *sp*, and *pp*. There are also markings for *arco* and *fluo*.

R. Viladesau - EL "TUTUT" DE L'AVI - Tenora Solista.

Handwritten musical score for the sardana 'El Tutut de l'avi'. The score is written on aged paper and consists of eight staves. The top staff is the vocal line for the Tenora Solista. The other staves represent the instrumental accompaniment. The music is in 2/4 time and features various dynamics such as *sol*, *pp*, and *ppp*. There are also markings for *arco* and *fluo*. The score ends with the number 39 over 93.

Ricard Viladesau amb La Principal de la Bisbal.
1966
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau i Joan Roviras,
solistes de l'orquestra Caravana.
1946

Fons: Família Viladesau, propietat
de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat
al Museu de la Mediterrània.

Tres formacions històriques

Després d'un periple per diverses cobles a l'edat adolescent i els posteriors anys de guerra i estada a l'exèrcit, Viladesau va desenvolupar la seva trajectòria professional en tres formacions històriques: les cobles orquestres Caravana (1943-1950) i Principal de la Bisbal (1950-1970), que acolliren les seves llegendàries interpretacions i enregistraments amb la tenora, i l'Orquestra Simfònica Ciutat de Barcelona (1970-1984).

Els anys que passa en el món de la cobla coincideixen en la seva totalitat amb la dictadura franquista. Eren moments molt difícils, però, al contrari del que es podia pensar de bell antuvi, la sardana no va desaparèixer de la vida quotidiana amb l'arribada del nou règim, tot i que en un principi es va despullar de qualsevol vestigi de catalanitat, presentant-la com una mostra més del "folklore español".

Serà a partir dels anys seixanta, anys de reivindicació i de recuperació lenta dels drets i llibertats, quan les cobles, la sardana i el sardanisme, en tant que moviment col·lectiu, assoleixen una funció social molt concreta i útil per a tothom. És en aquest entorn d'efervescència i catalanitat en què Viladesau s'erigeix com una de les icones definitives de la música per a cobla.

Cobla Caravana.**1947**

D'esquerra a dreta

Fila del darrera: Francesc Felip,
Pere Pruñonosa "Trumfa",
Ricard Anglada, Enric Vilà,
Joaquim Joanmiquel i Lluís Surroca.
Fila del davant: Josep Morell,
Ricard Parés, Domènec Anglada,
Joan Roviras, Ricard Viladesau
i Pere Clapés.

Fons: Família Viladesau, propietat
de l'Ajuntament de Calonge i cedit
en comodat al Museu de la
Mediterrània.

Caravana

Llicenciat de l'exèrcit, i després d'una curta estada a L'As d'Anglès, Viladesau fou, l'any 1943, un dels fundadors de la Cobla Orquestra Caravana, nova formació sorgida a Torroella de Montgrí gràcies al patrocini de l'aristòcrata torroellenc Josep Ma. Pla.

Ja des de l'inici va ser una peça fonamental en aquell grup de joves músics que van aportar un alè d'aire novell i renovador dins del panorama musical català, i molts consideren que fou el factor decisiu perquè la Caravana entrés dins l'òrbita de les festes majors i aplecs més ben retribuïts en molt poc temps. Va ser el director de la cobla del 1946 al 1950, i a ell se li atribueix el fet de posar-li nom a l'orquestra: s'havia decidit que la nova orquestra s'anomenés "Montegrís", buscant de manera clara la confrontació amb Els Montgrins, la històrica cobla local, però Viladesau, poc abans de començar la temporada, va proposar el nom de Caravana, que va ser acceptat de manera unànime.

Ell mateix es va encarregar de fer l'arranjament de *Caravan*,⁴ la peça que va popularitzar Duke Ellington, que va donar nom a l'orquestra i que van utilitzar durant molts anys com a tema de presentació en els seus balls.

El 18 de març de 1943, la cobla orquestra Caravana va debutar a la Sala Centro. La primera formació va ser: Francesc Casanova (flabiol), Joan Rovira i Martirià Font (tibles), Ricard Viladesau i Domènec Anglada (tenores), Emili Gispert i Jaume Sabaté (trompetes), Alfons Oya (trombó i director), Enric Vilà i Joaquim Joanmiquel (fiscorns), Lluís Grau (contrabaix) i Lluís Ripoll com a cantant.

⁴ *Caravan* és un tema de Juan Tizol, amb lletra d'Irving Mills, que va arranjat i popularitzar Duke Ellington en un enregistrament de l'any 1936.

Imatges de la Caravana en formació d'orquestra de ball
l'any de la seva fundació (1943)

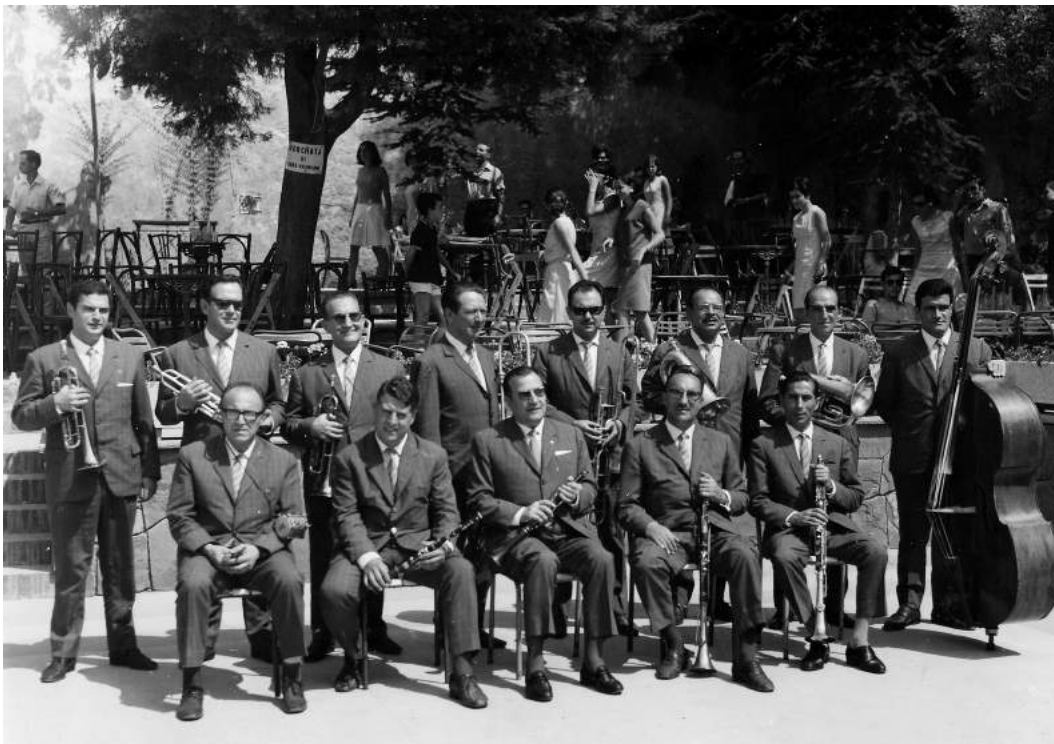
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Cartell orquestra Caravana.
Fons: Família Viladesau, propietat de
l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat
al Museu de la Mediterrània.

Cobla La Principal de La Bisbal.

1962

D'esquerra a dreta
Asseguts: Emili Poch, Lluís Turet,
Àngel Pont, Ricard Viladesau,
Joaquim Sagrera.
Drets: Joan Sadurní, Francesc
Capellas, Pau Francesc,
Martí Teixidó, Joaquim Coma,
Josep Puig "Moreno",
Conrad Saló i Félix Horcajo.
Fons: Família Viladesau,
propietat de l'Ajuntament
de Calonge i cedit en comodat
al Museu de la Mediterrània.

La Principal de la Bisbal

La històrica cobla La Principal de la Bisbal, fundada l'any 1888, va tenir una gran puixança a començaments del segle XX amb l'arribada de diversos components de la cobla de Palau-sator, els Saló i els Barnosell. Els cèlebres tenores Albert Martí i Josep Coll hi havien format part, com també l'excel·lent tible Enric Barnosell, de manera que la cobla de la Bisbal, dirigida des del 1935 per en Conrad Saló i escollida cobla oficial de la Generalitat l'any 1932, havia adquirit un nivell únic.

Era evident que, tard o d'hora, els camins entre el millor instrumentista de tenora del moment i La Principal de la Bisbal es creuarien. Però no va ser a la primera ocasió, ja que diverses vegades havien ofert la plaça de tenora solista al capdavanter artístic de la cobla torroellenca.

En el marc de la festa major de Palafrugell de l'any 1949, els músics Paco Capellas⁵ i Laureà Vilà⁶ mantingueren una llarga conversa amb Ricard Viladesau oferint-li de nou la plaça, i aquesta vegada no van rebre un no com a contesta. Aquells dies no hi estava còmode a la Caravana, se sentia força molest per alguna acció que algun company havia fet. L'endemà mateix els donà la resposta afirmativa i per les festes de Pasqua de 1950, substituint al tenora Joaquim Ribes, *Quim de Serra*, debuta a les files de La Principal de la Bisbal.

Aquell any hi ha altres canvis a la cobla bisbalenca; el més significatiu va ser l'ingrés de l'Àngel Pont per ocupar la plaça de primer tible.

---

⁵ Francesc Capellas (Sant Hipòlit de Voltregà, 1922 - La Bisbal d'Empordà, 1977). Instrumentista de trompeta i contrabaix a La Principal de la Bisbal del 1947 al 1977.

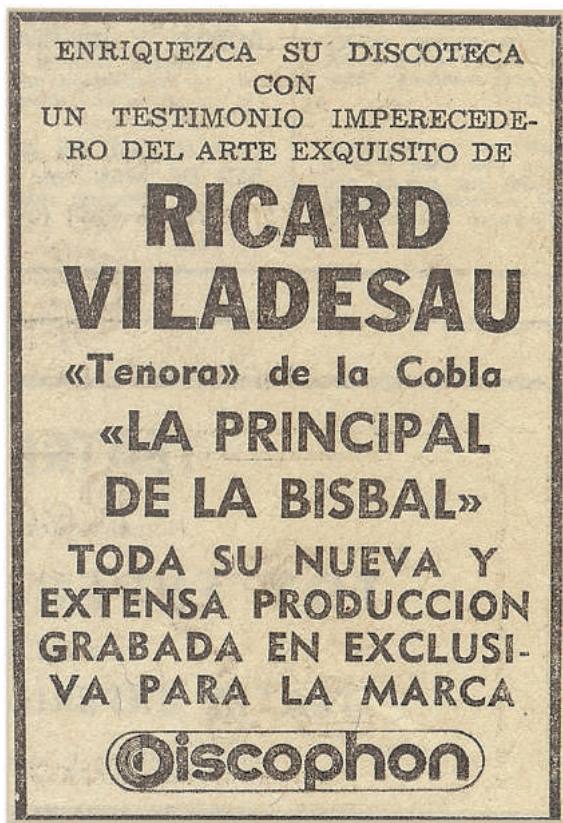
⁶ Laureà Vilà. Intèrpret de tible de La Principal de la Bisbal del 1948 al 1956.

La Principal de la Bisbal en formació d'orquestra l'any 1955.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Conrad Saló dirigint la cobla La Principal de La Bisbal.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Retall de premsa de l'anunci de la discogràfica Discophon. En la dècada dels anys 50 la cobla La Principal de La Bisbal signa amb la discogràfica Discophon un contracte per enregistrar discs de sardanes. Aquests enregistraments popularitzaran encara més una de les formacions de cobla més importants de la història de la música per cobla, que tindrà en Ricard Viladesau el seu solista indiscutible.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodtat al Museu de la Mediterrània.

La parella Viladesau-Pont obrí una nova etapa en la vida de La Principal, etapa presidida per les inimitables interpretacions de Ricard Viladesau i també per la gran consistència de tot el conjunt de la cobla; una formació de gran envergadura que va deixar una gran empremta amb les seves interpretacions i enregistraments.

Els components eren: Emili Poch (flabiol), Àngel Pont i Laureà Vilà (tibles), Ricard Viladesau i Joaquim Sagrera (tenores), Paco Capellas, Francesc Felip i Pau Francesch (trompetes), Àngel Blanch i Martí Teixidor (trombons), Lliberat Joanals i Conrad Saló (fiscorns) i Joaquim Vallespí (contrabaix).

Emili Saló,⁷ compositor i germà d'en Conrad, va valorar les condicions tècniques del Viladesau acabat d'ingressar a la cobla bisbalenca:

"Viladesau té quelcom d'Albert Martí: vellutat de so quan toca suau, potència apassionada quan ho fa fort, afinació, molt fiato, i diu com aquell home, amb menys gestos però amb igual i poderós instint d'artista.

Té, també, força coses de Josep Coll: l'estil, la sonoritat plena i brillant, i fins i tot l'ultrapassa en mecanisme de execució. Com Coll, ell mateix s'escriu les sardanes obligades, algunes d'elles tan dificultoses d'execució que no tinc esment que cap més tenorista s'hi hagi volgut embranchar."

⁷ Saló, Emili (14/6/1981) *Els tenoristes de la cobla La Principal de la Bisbal*. Llibre de l'aplec de la sardana de la Bisbal

Discs de la cobla La Principal de La Bisbal.

1950-1970

Fons: Família Viladesau, Confederació Sardanista de Catalunya i Jordi Molina.

Cobla La Principal de La Bisbal.

1962

D'esquerra a dreta

Asseguts: Emili Poch, Lluís Turet, Àngel Pont, Ricard Viladesau, Joaquim Sagrera

Drets: Joan Sadurní, Francesc Capellas, Pau Francesc, Martí Teixidó, Joaquim Coma,

Josep Puig "Moreno", Conrad Saló i Fèlix Horcajo

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau amb l'Orquestra Ciutat de Barcelona.
1977

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Orquestra Ciutat de Barcelona

Difícilment aquell jove calongí estudiant de violí hagués imaginat mai arribar a una formació de tan gran prestigi. Per a sorpresa de tothom, Viladesau decideix abandonar el món de les cobles orquestres a principis de l'any 1970, en plena maduresa interpretativa. En una entrevista en un periòdic de Mataró feta el 30 de gener de 1970, n'explica molt clarament els motius:

“És molt natural, no tinc ja –em sembla a mi– l'edat adequada per anar per aquests mons amb les diferents facetes d'una orquestra de festa major, havent de fer cercaviles, oficis, processons, sardanes, concerts de cobla, concerts simfònics, també aquells “robustos” balls de tarda i “robustíssims” balls de nit.

Trobo que és una mica pesat. Anar a dormir cada dia a la matinada... tocar el saxòfon, amb llums, amb aquestes modalitats d'ara, amb aquests sorolls, que no sent ni el que toques... I per altre cantó hi ha la família, que ja fa quaranta anys que faig de músic i no hem pogut conèixer mai en família com Déu mana: el fill al col·legi, quan ell ha tingut vacances ha estat el fort meu... tot això m'ha obligat ara a plegar i continuar al costat dels meus.”

És en aquest moment de canvi quan li sorgeix l'oportunitat de formar part de l'Orquestra Ciutat de Barcelona, que aquell any havia sofert una important reestructuració de la mà del jove director Antoni Ros Marbà.⁸ Una nova vida comença: Viladesau es desplaça Barcelona i els propers anys els dedicarà quasi exclusivament a la viola, amb alguna interpretació ocasional amb la tenora en algunes instrumentacions simfòniques de sardanes.

Els anys de la seva estada a la Simfònica (1970-1984) seran de plena realització com a músic i una etapa personal molt feliç: coneixerà de primera mà la gran música simfònica, acompanyarà solistes de fama mundial com Rostropovich, Stern o Rubinstein i el dirigiran grans directors com Ros Marbà, Rossi, Mas o Celibidache.

Tot i haver deixat en segon terme la interpretació de l'instrument que més havia estimat i amb el que ho havia aconseguit tot, tocarà la tenora de manera ocasional en les versions simfòniques de sardanes com Juny, de Juli Garreta, i no abandonarà el món de la sardana: la composició i la docència es veuran reafirmades i li permetran seguir en contacte de manera directa amb el món de la cobla.

---

⁸ Antoni Ros Marbà (L'Hospitalet del Llobregat, 1937). Director d'orquestra i compositor. Ha estat director titular de l'Orquestra Simfònica de RTVE, Orquestra Nacional d'Espanya, Orquestra Ciutat de Barcelona i Orquestra de Cambra d'Andorra, entre d'altres.

Llafranc, octubre de 1984

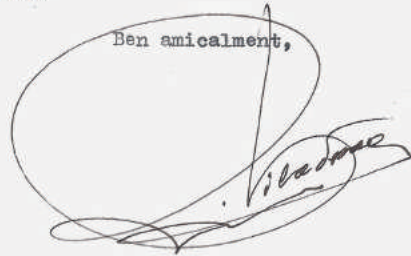
Amic Pere Molina:

Ja fa alguns anys, quan jo venia a donar classes de música a tots aquells marrecs de Blanes, entre ells el teu fill Jordi, ho aprofitàvem per fer alguna xerradeta, i recordo que en una d'elles digueres aquestes paraules: " La gran il.lusió de la meua vida, seria que algun dia pogués escoltar el meu fill tocant de solista en una obra de primera categoria".

Avui el teu somni s'ha vist realitzat i per a celebrar-ho, aquí va aquesta sardana la qual tu impensadament vas batejar i que et dedico amb tota simpatia i cordial afecte. Es obligada de tenora i feta a mida de les excel.lents qualitats interpretatives del teu estimat fill Jordi.

Escolta-la i si t'agrada em donaràs una forta alegria i si no... en farem una altra.

Ben amicalment,

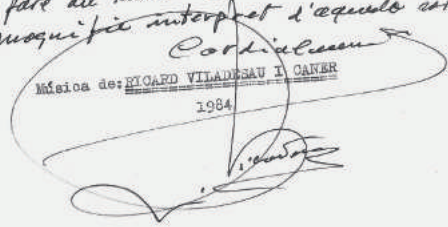
sardana:

" LA GRAN IL·LUSIÓ " (Tenora)

Dedicada amb tot afecte, ac lass accen
Pere Molina, pare del meu excel·lent alumne
de tenora i magnific interpret d'aquesta sardana

Cordialment
Música de: RICARD VILADESAU I CANER

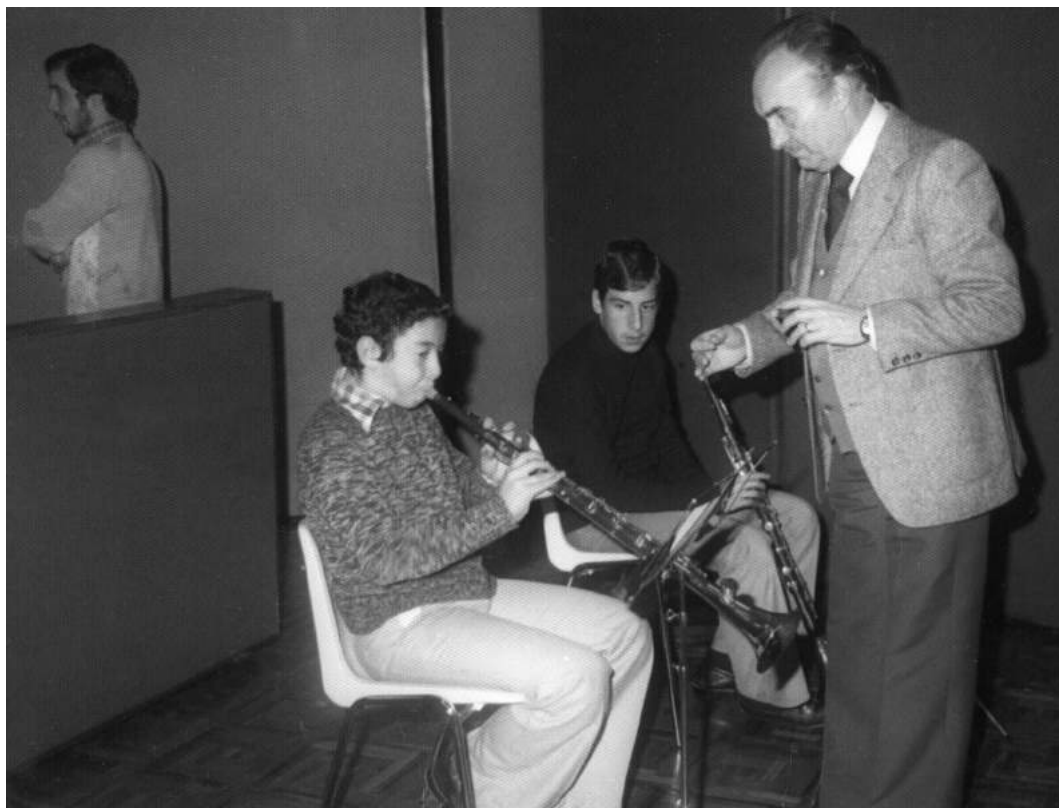
1984

Carta i portada de la sardana *La gran il·lusió*, sardana obligada de tenora que va dedicar a Pere Molina, pare del tenora Jordi Molina. 1984

Fons: Jordi Molina.

Ricard Viladesau amb Jordi Molina.
Fons: Jordi Molina.

La docència

Durant la seva etapa a La Principal de la Bisbal, Viladesau va donar algunes classes particulars de tenora i tible a casa seva, però serà en la dècada dels setanta, coincidint amb el canvi de vida professional, quan començarà a dedicar una part molt important del seu temps a la tasca pedagògica. Aquells anys, els instruments tradicionals de la cobla, bàsicament la tenora i el tible, vivien una crisi molt important, ja que no hi havia gent jove que s'interessés en l'estudi d'aquests instruments i es veia molt complicat el relleu generacional. L'any 1971, gràcies a una iniciativa de la Diputació de Girona, es començaran a donar classes de tenora i tible a la Casa de Cultura de la ciutat i el professor serà en Ricard Viladesau.

Les classes eren gratuïtes, i per motivar la participació es van cedir els instruments; més endavant, es va regalar cada any una tenora o un tible de la casa Pardo de la Bisbal als alumnes avantatjats. L'èxit va ser aclaparador: el primer any s'hi van inscriure 16 alumnes. Amb el temps, la xifra d'alumnes va anar creixent. A casa seva, al carrer Sardenya de Barcelona, hi aniran alumnes de tot el país, i l'any 1977, el pare Joaquim Alqueza ⁹ el porta a Blanes a impartir classes de tenora i tible a l'Escola de Música del Col·legi Santa Maria de Blanes, seu de les primeres cobles infantils i juvenils de Catalunya, fundades l'any 1967.

⁹ Joaquim Alqueza i Puchol (Caseres, 1937). Fundador de les cobles infantils i juvenils del Col·legi Sta. Maria de Blanes i del Pare Manyanet de Reus.

Article al diari *Los sitios de Gerona* amb motiu de l'inici de les classes de tenora i tible que Ricard Viladesau va impartir a la Casa de Cultura de Girona l'any 1971.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

LOS SITIOS

GERONA

CAPITAL

También se aprende "tenora" en la Casa de Cultura

Todos los miércoles, el maestro Ricardo Viladesau da clases de tenora y tible

Martín Lloset Mola, un alumno ejemplar, ha iniciado el estudio de la tenora a los 50 años, y ahora ya toca en una cobla

Si la provincia de Gerona ha sido calificada, como de completas igual adjetivo podemos dar a la Casa de Cultura «Obispo Lorenzana», donde todas las ramas de la ciencia, de la cultura y de las artes, tienen un lugar. Todas las inquietudes humanas y podemos añadir en todas las edades, y ello vendría a demostrarlo que aparte las clases universitarias que se imparten, de comercio, secretariado, cursos de especialización, de arte, etc., la música, expresión sublime del hombre, tiene también su caudal.

se hace otr. A lo largo de la tarde, hay unos turnos, acomodados especialmente a los horarios de los alumnos. Y cuando entramos, Ricardo Viladesau, L'as su salud con la sonrisa eterna en sus labios y hablamos de su última pesca, nos presentó a los alumnos.

Allí estaba Miguel Brugués Costabella, de 25 años. Es de Figueras y el año último ganó el primer premio de la «Cancó Marinera» de Palamos. «Pero quiero aprender mejor la tenora», nos dice el interesado.

También está allí Juan Roca Estany, como el anterior de Figueras y que tiene 28 años. Nos dice

is también se ha cumplido...
—¿Cuál?
—Acabo de firmar por vez primera mi compromiso con la cobla Iris, de Salt. He podido firmar y lo que me ha hecho mas ilusión ha sido el que incluso he podido escuchar la orquesta o cobla...
—¿Elección?
—Escoji la "Iris", porque han sabido programar sus actuaciones para sólo los domingos y festivos, o algún otro día por la noche. Ello me permite seguir con mis habituales ocupaciones. En cambio, de firmar por otra cobla, las hubiera tenido que abandonar, y como hay tantos arraigues, comprendo que no

do lo que pude hacer al fin...
—¿Económico?
—Si hubiera tenido que hacerlo por el aspecto económico no hubiera aprendido nunca. No hubiera querido aprender.
—¿Composición?
—Una vez compuse un poema sinfónico a dos flautas, que lo estrenó un compañero mio en Finlandia y que, según me dijo, tuvo mucho éxito...
—¿Representa?
—Quizás esto que ahora se ha dado en llamar "hobby", que he esperado poder practicar durante largos años, pero que al fin lo he logrado. El trabajo es una cosa mas; continuar. Por eso buscamos otra ocupación por afición o que nos atraiga...
—¿Otros?
—Yo tengo un amigo mio en Santiago de Chile, donde a los 50 años se matriculó como alumno en la Escuela de Bellas Artes. Es natural que yo hiciera otro tanto aquí para una cosa que me gustaba y para la que además se me presentaba una oportunidad única...
—¿Antes?
—Había pensado alguna vez desplazarme a Barcelona para hablar con Viladesau, para que, pagando, me enseñara a tocar la tenora. Pero ello implicaba tener que dejar el trabajo y acarrear molestias y quizás también perjuicios. Pero aquí ya es diferente, pues puedo venir a una hora en que el trabajo ya está terminado... y como próxima, las clases son gratis y te entregan el instrumento... Más, ya no se puede pedir.
—¿Dificultades?
—Hace comprender a los demás que uno tiene determinada afición que entra dentro de lo posible, no siempre es fácil. Que para el arte no hay edad, tampoco. Pero todo lo que interesa, lo que se desea, requiere un cierto sacrificio, que es sobradamente compensado con las satisfacciones que encuentras.

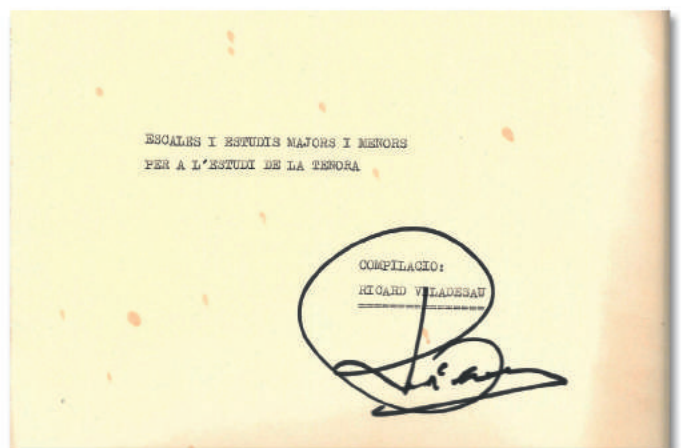
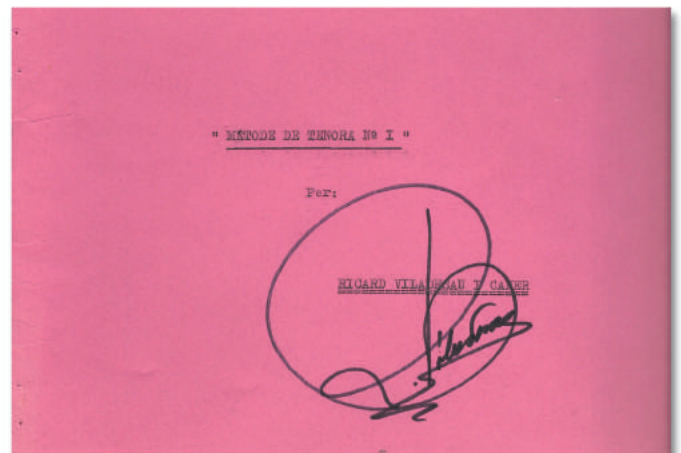
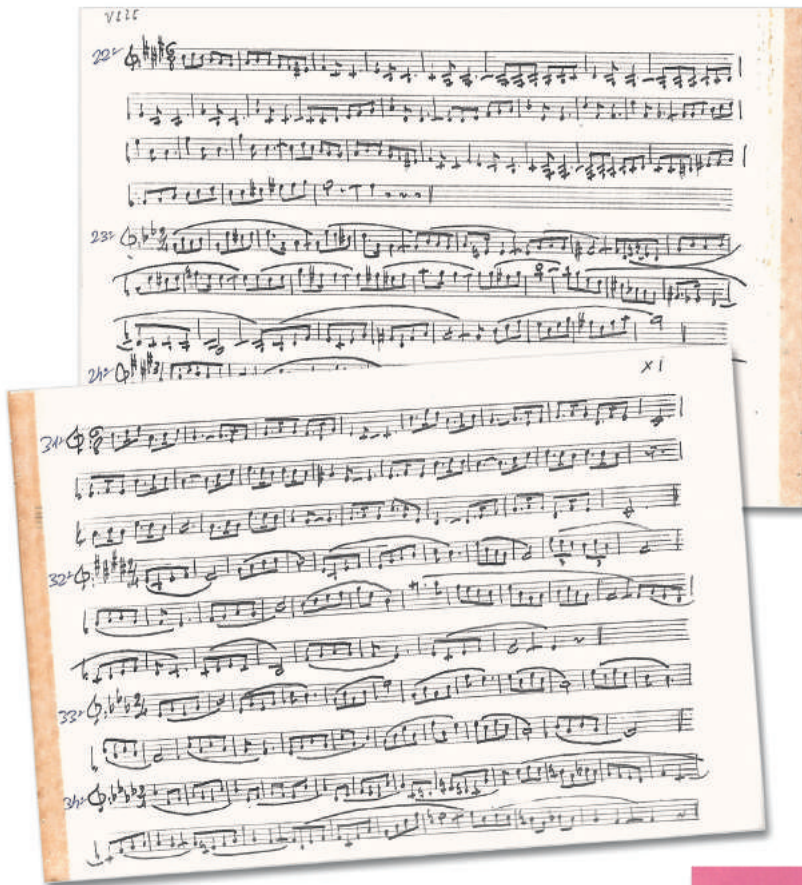
La clase de tenora va a empezar y los músicos se preparan. De izquierda a derecha, Miguel Brugués, ganador de la «Cancó Marinera» de Palamos; el maestro Ricardo Viladesau, Juan Roca Estany, y finalmente, Martí Lloset Mola, el hombre que ha sabido hacer realidad un viejo sueño. (Foto SABS)

Los miércoles, clase de música, en que es músico de orquesta y que puedo. Así he procurado satisfacer una necesidad que siempre me ha preocupado en tener más a todos.

Com a mestre, en Viladesau era un reflex del que havia estat el seu aprenentatge, gens acadèmic i molt intuïtiu, basat en les seves grans condicions innates. Era molt exigent: el que l'alumne tocava no acabava d'estar mai bé del tot, sempre creia que es podia millorar per intentar buscar la perfecció, com va fer tota la vida amb les seves pròpies interpretacions. No explicava gaire com s'havien de fer les coses perquè ell tampoc ho havia après, ho portava incorporat en el seu talent. Amb els alumnes que ja portaven un temps i començaven a dominar l'instrument, hi posava especial èmfasi en la dicció, el so i sobretot en la recerca de la musicalitat, en transmetre, en arribar a la gent, en comunicar alguna cosa, en emocionar...

El seu llegat va ser molt important, quasi bé un centenar d'alumnes van recollir el seu mestratge i van assegurar la continuïtat en la interpretació del tible i la tenora, i el relleu generacional que uns anys abans havia estat seriosament en perill.

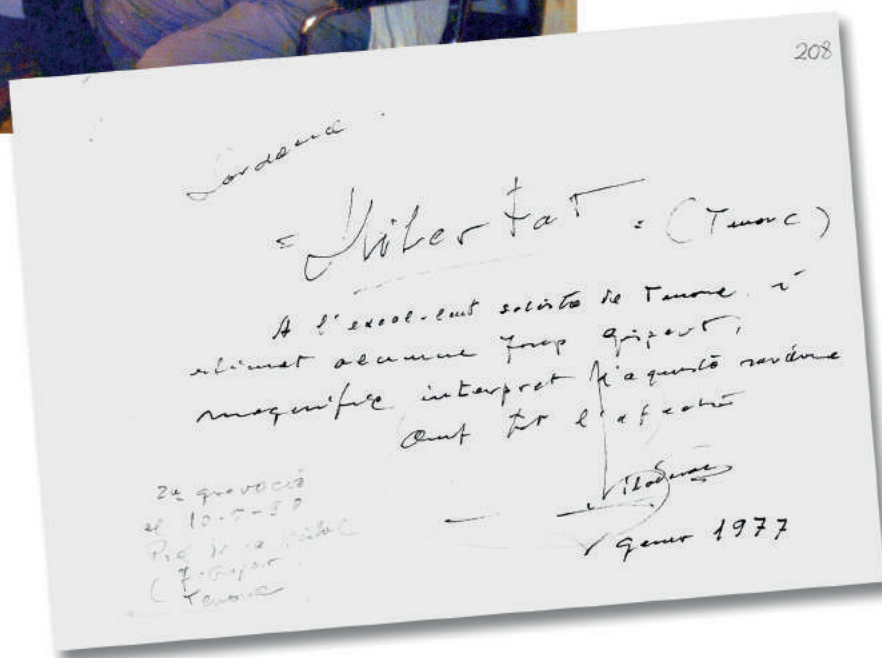
Mètodes per a l'estudi de la tenora
de Ricard Viladesau.
Fons: Josep Gispert i Jordi Molina.

Ricard Viladesau amb Josep Gispert
i portada de *Llibertat*, la sardana
obligada de tenor que li va dedicar.
1977

Fons: Família Viladesau, propietat
de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al Museu
de la Mediterrània.

El primer alumne i un dels més destacats va ser en Josep Gispert,¹⁰ qui va estrenar moltes de les sardanes obligades que va escriure en Viladesau i que va ocupar la plaça de tenora solista a La Principal de la Bisbal durant més de 30 anys. Alumnes destacats van ser Jesús Brases, Jordi Molina, Martí Camós, Salvador Parés, Jaume Condal, Joan Farreny, Enric Ortí, Josep Farràs, Concepció Ramió, Joan Barrera, Santi Roura, Carles Cantenys, Xavier Molina, etc. Molts d'ells van ocupar i ocupen en l'actualitat places com a solistes en les millors cobles de Catalunya i perpetuen així el mestratge d'en Sau i el recorden amb les seves interpretacions.

¹⁰ Josep Gispert i Vila (Púbol, 1950). Intèrpret de tenora que va pertànyer, entre d'altres, a les cobles Montgrins (1975-1983) i Principal de la Bisbal (1983-2011). Professor a l'escola Conrad Saló i al Conservatori de Girona. Fabricant de canyes de tenora i tible.

Manuscrit de la sardana *Llibertat*.
Fons: Família Viladesau, propietat de
l'Ajuntament de Calonge i cedit
en comodat al Museu de la Mediterrània.

R. Viladesau

" LLIBERTAT "

Tenora, 1^a.

41
95

Ricard Viladesau (1962). Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

El compositor que més m'agrada és Garreta.
Té una inspiració meravellosa i una volada extraordinària,
no hi ha hagut cap altre que s'hi hagi pogut comparar

Ricard Viladesau

EL COMPOSITOR

CONSERVATORI VILADESAU

“Sempre m'he considerat més intèrpret que compositor. Crec que com a intèrpret vaig arribar a assolir un nivell molt gran. Com a compositor, he fet sardanes boniques, han sigut engrescadores, amb molta varietat d'estils, però jo he sigut, més que res, un gran intèrpret de la tenora, això ningú m'ho pot negar.”

Molt probablement, el coneixement proper de les gran obres mestres de la música de què va gaudir en la seva època com a intèrpret a l'Orquestra Ciutat de Barcelona, li feia ser prudent davant de les lloances contínues cap a la seva faceta de compositor, però és evident, i es pot considerar de manera objectiva, que la trajectòria de Viladesau com a compositor de sardanes és una de les més importants de la música de cobla de la segona meitat del segle XX. I encara que no hagués estat un tan gran intèrpret, exclusivament per la transcendència i categoria inqüestionable de la seva obra ocuparia un lloc destacat en la història de la música catalana.

Si el complex i difícil món de la composició va interessar Viladesau va ser per poder escriure sardanes, el vertader motor i finalitat última de la seva gran dedicació en aquesta tasca. Sense formació acadèmica reglada i basat en el seu immens talent, el que ell irònicament anomenava “Conservatori Viladesau” va anar formant-se fins aconseguir un estil propi, una original manera d'escriure que li va proporcionar d'immediat una molt bona acollida del públic sardanista. Amb una acurada instrumentació, fruit del seu profund coneixement de la cobla, i melodies inspiradíssimes, les seves sardanes poseeixen la fórmula perfecta: qualitat musical supeditada a la dansa, sense oblidar la finalitat primera de la sardana.

Preguntat per quina era la seva sardana ideal, va respondre:

“Penso que les sardanes han de ser balladores. Cal tenir present que la sardana és una dansa, i que per tant no té cap sentit complicar-la en la seva realització i en la seva execució. És lícit que hi hagi una certa dificultat interpretativa que permeti demostrar la capacitat del músic, però també és normal que el ballador en pugui gaudir plenament sense problemes.”

El seu interès per la composició comença ben aviat, i a l'edat de quinze anys escriu la que seria la seva primera sardana, *Records de Torre Valentina*. Van passar uns quants anys fins que va decidir tornar a escriure, i tot i que en la seva estada a l'exèrcit va fer arranjaments per a orquestra, és a la Caravana quan començarà la seva carrera com a compositor.

La sardana *El nunci* (1945) serà l'inici d'una llarga i exitosa trajectòria, paral·lela a la seva faceta de virtuós instrumentista, que s'incrementarà de manera notable a partir de l'any 1970, quan abandona el món de la cobla, i especialment els anys posteriors a la seva jubilació l'any 1984.

Manuscrit de la sardana *Girona 1808*.
1963
Fons: Família Viladesau, propietat de
l'Ajuntament de Calonge i cedit
en comodat al Museu de la Mediterrània.

Carnet del sardanista, any 1950.
Fons: Família Viladesau, propietat de
l'Ajuntament de Calonge i cedit
en comodat al Museu de la Mediterrània.

Eines de treball de Ricard Viladesau.
Llapis, ulleres de llegir, diapasó i ploma.
Ajuntament de Girona. Museu d'Història de Girona.
Número de registre 9762, 9763, 9764 i 9790
Donació de la Sra. Rosa Carrera Gironella.

Sardanes històriques

En els setanta-un anys que van passar de la primera, *Records de Torre Valentina* (1933), fins a la darrera, *La sardana del rector* (2004), un total de 211 sardanes conformen el gruix més important de l'obra compositiva de Ricard Viladesau. L'acceptació per part del públic i la crítica especialitzada va ser immediat, i moltes d'elles es van convertir en veritables hits, interpretades i demanades arreu, des del primer moment de la seva estrena. Sardanes "obligades", per ballar i de concert, conformen un gran ventall d'obres de variats estils amb un característic i rigorós segell de qualitat.

Una part important de la totalitat de la seva obra, seixanta-tres peces, són les sardanes "obligades": sardanes de gran dificultat tècnica que han esdevingut vertaders reptes i obres de referència per als instrumentistes del món de la cobla. Moltes d'elles són de tenora, les inicials, escrites per a la seva pròpia interpretació, i posteriorment, d'altres estrenades pels seus alumnes, especialment per Josep Gispert en la seva etapa a la cobla Els Montgrins. *A en Josep Coll* (1948), *Sa Roncadora* (1960), *A en Ramon Rosell* (1961), *El tu-tut de l'avi* (1969), *El carrilet* (1976) o *Llibertat* (1977) són algunes de les més representatives.

També en va fer per a tots els instruments de la cobla i amb combinacions diverses: les obligades de tible *Aquell rossinyol* (1954), *Cala S'Alguer* (1975) i *Cel amunt* (1986) i les de duets *Oca amb naps* (tenora i tible, 1956), *Pic, repic i repicó* (trompeta i fiscorn, 1956), *Sal i pebre* (tenora i fiscorn, 1958) formen part del repertori obligat per a qualsevol destacat solista.

De les sardanes populars que van tenir un èxit esclatant immediat cal destacar *Mar de Tossa* (1961), *Festeig* (1964), *Esperit calongí* (1974), *L'Antoni i la Montserrat* (1982), *Colometa* (1984), *Niu d'amor* (1985) i *Girona m'enamora* (1989). Del seu repertori de concert destaquen *Marona* (1951), *Girona 1808* (1963), *Sant Pere de Galligants* (1969), *Alt Empordà* (1973) i *Empordania* (1980).

Manuscrit de la sardana *Calongina*.

1951

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Manuscrit de la sardana obligada A en Josep Coll i carta d'agraïment de Josep Coll a Ricard Viladesau per haver-li dedicat la sardana.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Fotografia de Ricard Viladesau amb Josep Coll.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau

" A EN JOSEP COLL "

Tenora solista.

J. COLL LIGORA
MÚSIC
CASSÀ DE LA SELVA - 17-3-1948

J. En

Ricard Viladesau
Corrocella

Distingit amic; He rebut la teua carta i al llegir-la he tingut una grata sorpresa i a l'insemp una forta alegria, al veure la teua gentileza en dedicar-me una sardana i a solo de tenor, no cal pas dir-te que gustosament formarà part del meu repertori "i si està al meu alcam" i que la guardare al meu arxiu com una gran penhora; Per ella i per la felicitació en quedo molt agraït i moltes gracies.

Prop com sempre l'afecta del teu amic

Josip Coll

H. Viladesau " GIRONA M'ENAMORA " Fiano-Guís

Handwritten musical score for the first page of 'Girona m' enamora'. It features a piano-guitar accompaniment with multiple staves of music. The notation includes treble and bass clefs, various note values, rests, and dynamic markings. The piece is in a minor key and has a 3/4 time signature.

Handwritten musical score for the second page of 'Girona m' enamora'. It continues the piano-guitar accompaniment from the first page. The notation includes treble and bass clefs, various note values, rests, and dynamic markings. The piece is in a minor key and has a 3/4 time signature. The score ends with several empty staves.

GIRONA M'ENAMORA
(Sardana)

Salut !
Oh noble Girona,
heroica i senyora
ciutat immortal,
orgull dels catalans.
Ets lleial,
majestuosa i comtal,
nostre cap i casal.
I els gironins t'enyorem
si un dia ens trobem
lluny de tu...
Perquè Girona
ens enamores,
i et portem
sempre al cor.
I et portarem
sempre al cor,
pàtria nostra
que tant ens enamores.

Girona t'enamora a tu,
m' enamora a mi,
i a tots ens enamora.
Les seves gestes són orgull
d'un passat gloriós,
que canta la nostra història.
Oh terra brava, la més catalana,
bressol vivent de la gegant sardana,
ens enamores i ens enamorars
eternament...

Eternament...

Lletra i música de Ricard Viladesau

Manuscrits i lletra
de la sardana *Girona m' enamora*.

1989

Fons: Família Viladesau, propietat
de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al
Museu de la Mediterrània.

Entrevista de Montserrat Juvanteny a Ricard Viladesau. (Diari de Girona)
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

LA SARDANA

Divendres,

«Jo he sigut més intèrpret que compositor. De compositors n'hi ha hagut de millors que jo; de tenors no. Amb la tenora he sigut el millor de tots». Qui així parla és Ricard Viladesau, Medalla al mèrit sardanista el 1990

i Creu de Sant Jordi un any després. Es confessa un enamorat de Girona i assegura que «escollir el millor tenor avui és difícil. Com que no n'hi ha cap que s'assembli a mi no en triaria cap».

Ricard Viladesau: «La sardana ideal hauria de ser com Girona m'enamora crescuda i multiplicada»

El tenor, que es confessa un enamorat de la ciutat, ha compost un total de 189 sardanes

M.J.
Girona

Nascut a Calonge el 18 de gener de 1918, Ricard Viladesau va començar a tocar la tenora a La Principal de Calonge, per seguir amb Els Guixols, Antiga Principal de la Bisbal, La Principal de Palafrugell, L'As d'Angles, la Caravana i, finalment, la Principal de la Bisbal, on va romandre durant disset temporades que van consolidar Viladesau com el número u de la tenora. Pau Casals l'anomenava *El príncep de la tenora*.

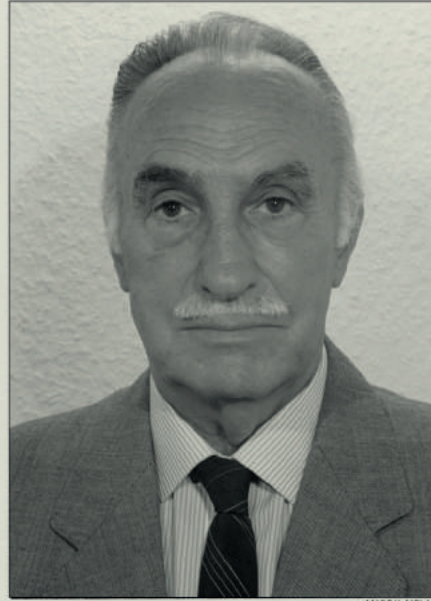
Fins al mes de gener d'aquest any, havia compost 189 sardanes. La darrera, obligada de trompeta i fiscorn, l'ha anomenat *Obligada*.

La primera sardana

Viladesau recorda els seus inicis tot dient que «la primera sardana que vaig escriure era *Records de Torre Valentina*. Es va tocar molt, llàstima que no la tinc. S'ha perdut. Ara ja no puc veure. Ho tinc tot ben arxivat, però a la joventut, ja se sap no dones importància a algunes coses».

Després va fer *Deliri*: «Recordo que no la vàrem provar amb la Principal de Calonge. No sonava pas malament però, és clar, si m'ho miro des de la perspectiva actual penso que tampoc sonava bé».

Viladesau té especial predilecció per les sardanes obligades: «A mi m'agrada fer-les tot, especialment m'agrada compondre

MARÇAL NOLAS

Ricard Viladesau es confessa enamorat de Girona.

obligades. N'hi ha que em critiquen però en aquest món tots els grans músics han escrit obligades, també els clàssics... Tots hem fet obligades, a les cobles volen obligades per lluitament».

El compositor confessa quin és el seu punt debil: «Les sardanes de tenora són el meu punt flac, n'he dedicat a alguns tenors. Per en Gispert vaig escriure *Libertat*; per en Farràs, de la Selvatana, vaig fer *En Refla de Berga*; per en Jaume Condal *Conqueridora*». També n'ha fet de tible: *Capritxosa, Cel amunt, Cala s'Alguer...* I de fiscorn: «Ara mateix recordo *El Benplantat* o *L'Avi Enric*, que vaig dedicar al fiscornaire Enric Vila».

D'obligades, n'ha fet més de cinquanta. «Fer una sardana ben feta, que sigui balladora i aixericada costa -assenyala-. A mi m'agrada fer-les complicades».

Pel que fa a la sardana ideal diu: «Tots els compositors voldríem fer una cosa que s'emportés el públic, que tothom se n'amarés».

I afegeix: «Per mi, la sardana ideal hauria de ser una espècie de *Girona m'enamora* crescuda i multiplicada. A mi, Girona m'ha enamorat tota la vida, sóc un gironí cent per cent». Ricard Viladesau diu que va compondre *Girona m'enamora* «perquè sabia que li feia il·lusió a Nadal. Quan la vaig tenir feta vaig pensar: "si aquesta sardana tingués una lletra seria el summum". Em van portar una lletra feta per un poeta gironí que no estava pas malament, però al final vaig decidir que la lletra també la faria jo, i va sortir rodona».

Quan se li demana que escolli una sardana de tota la seva producció ell ho té ben clar: *Girona 1808*. «És una sardana que no es fa així com així».

Girona m'enamora

L'any 1989, dins dels actes de la festa major de Girona, els Amics de la Sardana de Girona, conjuntament amb l'Ajuntament de la ciutat, decideixen oferir un concert homenatge a Ricard Viladesau, en el qual hi participaran la cobla La Principal de la Bisbal i la Capella Polifònica de Girona.¹¹

Aquell any, l'Ajuntament havia iniciat una campanya de promoció turística amb l'eslògan "Girona m'enamora", i per aquest motiu s'encarrega a Viladesau la composició d'una sardana, amb lletra per ser cantada, amb el títol de l'eslògan i que s'estrenaria el mateix dia del concert.

Amb música i lletra seva, el 29 d'octubre, diada de Sant Narcís, s'estrena *Girona m'enamora*, sardana cantada que, des del primer moment, va aconseguir un èxit excepcional i una molt gran popularitat.

En l'actualitat és l'himne oficial de la ciutat de Girona i d'obligada interpretació, per aclamació popular, com a obra final en la majoria de concerts de cobla. Amb el temps s'ha convertit en una sardana emblemàtica, a l'alçada de les grans obres populars de la música per a cobla.

¹¹ Cor gironí fundat per Josep Viader l'any 1957, actualment dirigit per Martí Ferrer i Bosch.

The image displays two items related to the bolero "Enamorado del Mar": a handwritten musical score and a vinyl record sleeve. The score, on the left, is written on aged paper and includes the title "Enamorado del mar" and the composer's name "R. Viladesau". It features piano accompaniment and lyrics in Spanish. The record sleeve, on the right, has a pink background with a large, stylized white graphic of a person. The title "ENAMORADO DEL MAR" is printed in large, bold, black letters, with "BOLERO" underneath. A black and white photograph of Jorge Sepúlveda is centered on the sleeve. Text on the sleeve includes "En discos REGAL por JORGE SEPÚLVEDA", "Original de: R. VILADESAU", and "EDICIONES ARMÓNICO" with its address in Barcelona.

Enamorado del mar
Canción-bolero R. Viladesau

PIANO

na...mo...ra...da del mar yo nací Tra...la...ro

Tra...la...ra...ri...

Cuando la barca se va que saltó se quedó a morir quien sabe si volve...rá la barca

las olas rezando van su plegerías la Virgen del mar la brisa tejeun ra

quise de su pesca...dor

frón con a...cordes de un viaje con...tar

na...monado del mar yo nací

Copyright 1953 by Ediciones ARMÓNICO - Barcelona - Spain.

ENAMORADO DEL MAR
BOLERO

En discos REGAL por JORGE SEPÚLVEDA

JORGE SEPÚLVEDA

Copyright MCMLV by Ediciones ARMÓNICO - Barcelona (Spain)

Original de: R. VILADESAU

EDICIONES ARMÓNICO
CLIPPER'S - FAMILIAR HITS RECORDS - HIT
RAMBLA CATALUNA 10
BARCELONA (ESPAÑA)

Partitura del bolero *Enamorado del mar*,
lletra i música de Ricard Viladesau
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de
Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Discs de Jorge Sepúlveda amb els boleros *El mar y tu* i *Enamorado del mar* de Ricard Viladesau.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Havaneres i altres músiques

Tot i que la part més important de la seva obra són sardanes, també va compondre música d'altres gèneres: ballables, havaneres, himnes, obres corals i música de format lliure per a cobla formen part del seu catàleg. El més destacat d'aquesta producció musical són les havaneres i els boleros, amb els quals va aconseguir un èxit remarcable.

Viladesau era un enamorat del mar i li agradava tot allò què hi tenia a veure. A partir de l'any 1956 tindrà una residència a Llafranc, on passarà molts estius de la seva vida i on s'inspirarà per compondre moltes de les sardanes que va dedicar a diferents indrets de la Costa Brava. És també a Llafranc on, motivat per aquesta relació amb el mar i la seva gent, comença a compondre havaneres amb textos de diversos lletristes. Una vintena d'havaneres, que en l'actualitat són d'interpretació habitual en les cantades, conformen el seu catàleg: *Gavina bonita* (lletra de Francesc Graells), *Ulls verds* (lletra de Joan Miquel Servià), *Anem a la mar* i *Cançó del vent i la mar* (lletres de Josep Martí Bepes) són les que han assolit més popularitat.

Durant la seva època a la Caravana, i destinats a interpretar-se en les festes majors, va compondre els seus boleros més coneguts: *El mar y tu* i *Enamorado del mar*, amb lletra del mateix Viladesau, i *Gondolero de amor*, amb lletra de Jaume Giralt. Els dos primers van guanyar l'any 1954 el Festival de la Canción Latina de Gènova, i gràcies a aquest èxit, el conegut cantant Jorge Sepúlveda els va incorporar al seu repertori, fent-los conèixer encara més al gran públic.

La premsa del moment així ho va recollir: "En el Festival de la Canción Latina recientemente celebrado en Génova, las inspiradas partituras del maestro Viladesau triunfaron plenamente, maravillosamente interpretadas por Linda Vera, arrebatando al público genovés y obligando al prestigioso jurado a otorgarle la famosa Carabela de Oro, máximo y ambicionado galardón de este certamen."

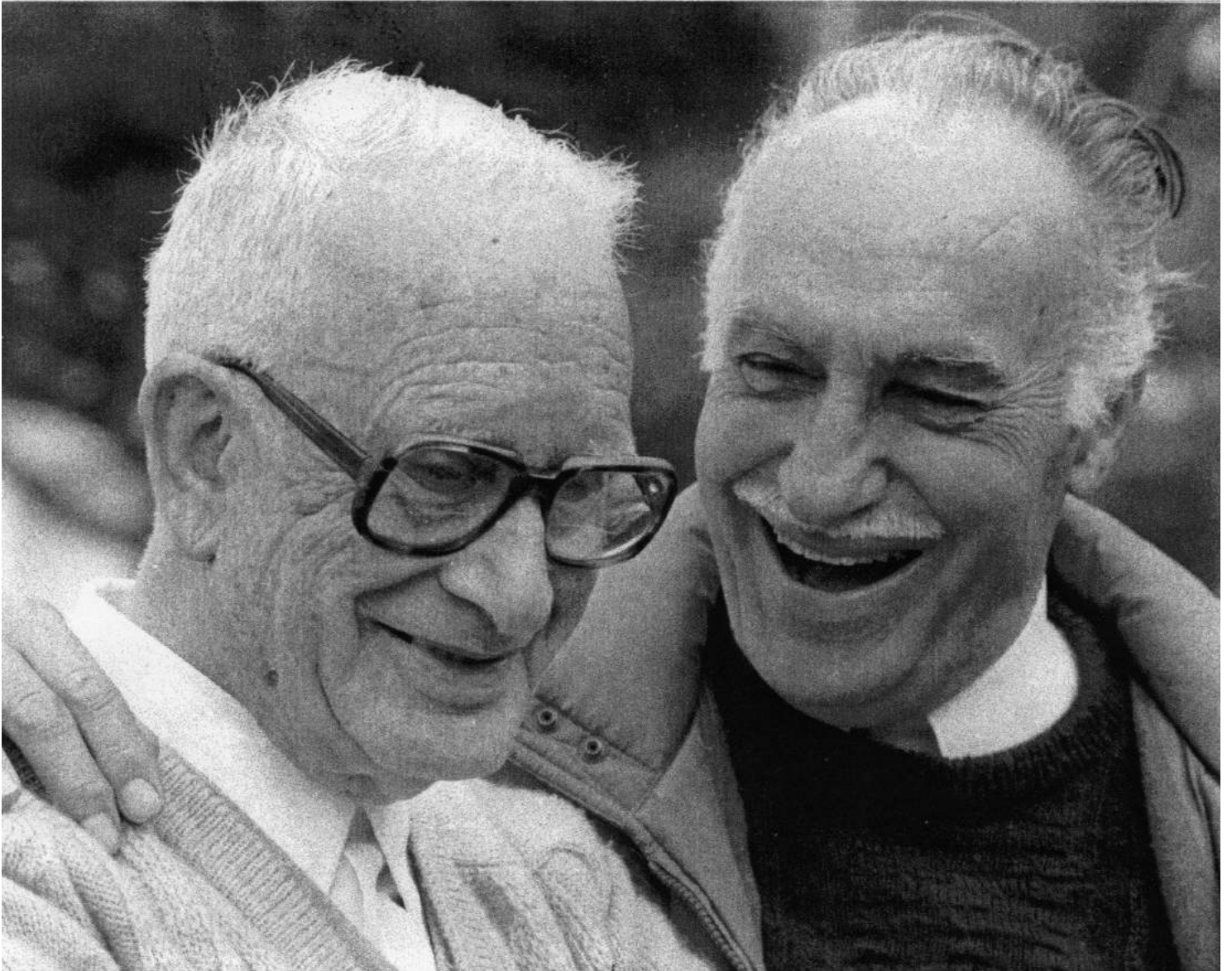

Ricard Viladesau amb Ortega Monasterio, compositor de l'havanera *El meu avi*.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau amb Josep Martí Clarà Bepes.
Fons: Albert Juanola.

Josep Martí Clarà *Bepes*

Tot i que Viladesau també va escriure textos per a la seva música, la majoria dels utilitzats van ser de diversos escriptors i poetes. D'entre tots ells cal destacar la col·laboració que va mantenir amb el poeta Josep Martí Clarà, nascut a Palafrugell i conegut pel sobrenom de *Bepes*.

Una trentena de cançons, havaneres i obres corals van sorgir del seu treball conjunt, però, a més, van tenir una relació de gran amistat i admiració mútua. *Cançó de l'adéu*, *Pels camins que té la mar*, *Mulata antillana*, *Jo segueixo el teu camí*, *La llanterna de Júlia* i *Rosa del mar* són algunes de les cançons i havaneres més significatives en què trobarem la poesia noble i sincera d'en *Bepes*.

Diversos poemes va dedicar al seu amic, com aquest que llegí ell mateix en un homenatge a Viladesau que es va fer a Palafrugell:

A Ricard Viladesau i Caner

Segurament que l'harmonia, d'hora,
 et coronà amb ramada de llorer.
 Potser per tu inventaren la tenora
 perquè tocant-la fossis el primer.
 Com bard nimbat d'alçada poesia
 ha escampat amb un ben fer cabdal
 melodia darrera melodia
 per places i carrers de tot rodal.
 I cada so que al teu costat camina
 ens ha deixat el teu segell imprès.
 Ha vist vibrar molts cors de Santa Espina
 alçant, per tu, la cendra a foc encès.
 I quan reposa l'enyorat solista,
 el toc que t'omple tot i se t'enduu
 et va dictant en plenitud d'artista
 sardanes i cançons de vol segur.
 I encara més, perquè no res et freni
 el musicar que et mou esplendorós,
 uns versos meus, enduts per to de geni,
 de vol molt baix, n'has fet uns poms de flors.
 Camina, Mestre, pròdig d'equipatge,
 vers el destí que als escollits escau,
 i accepta aquesta vetlla d'homenatge
 enmig de tots, el meu humil bagatge
 i el més devot, Ricard Viladesau

Ricard Viladesau en una entrevista radiofònica. Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

El que més admiro és la bona cuina i el mar.
Ah! i un bon got de whisky

Ricard Viladesau

Fotografia dedicada a Ricard Viladesau de Pau Casals.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

EL DIVO

L'admiració popular

En el món de l'art, no sempre una gran trajectòria professional comporta també un gran reconeixement popular. Són molt pocs els artistes que reuneixen aquests dos condicionants que fan transcendir en el temps, a més de la seva obra, les seves gestes, els seus comentaris i molts dels esdeveniments que els succeeixen, per insignificants que siguin.

En el món de la música popular catalana, Ricard Viladesau és un d'aquests personatges de llegenda, el gran tenorista que damunt l'empostissat constituïa tot un espectacle, el compositor de sardanes d'èxit aclaparador, l'empordanès arrauyat i de fort caràcter que va aconseguir la excel·lència en el seu art, un dels artistes escollits, el gran divo de la música de cobla.

En una època en què la sardana i la cobla tenien més rellevància en els mitjans de comunicació que en l'actualitat, la figura de Viladesau va ser lloada per molts periodistes i va atreure la mirada de molts intel·lectuals, fent créixer exponencialment la seva fama.

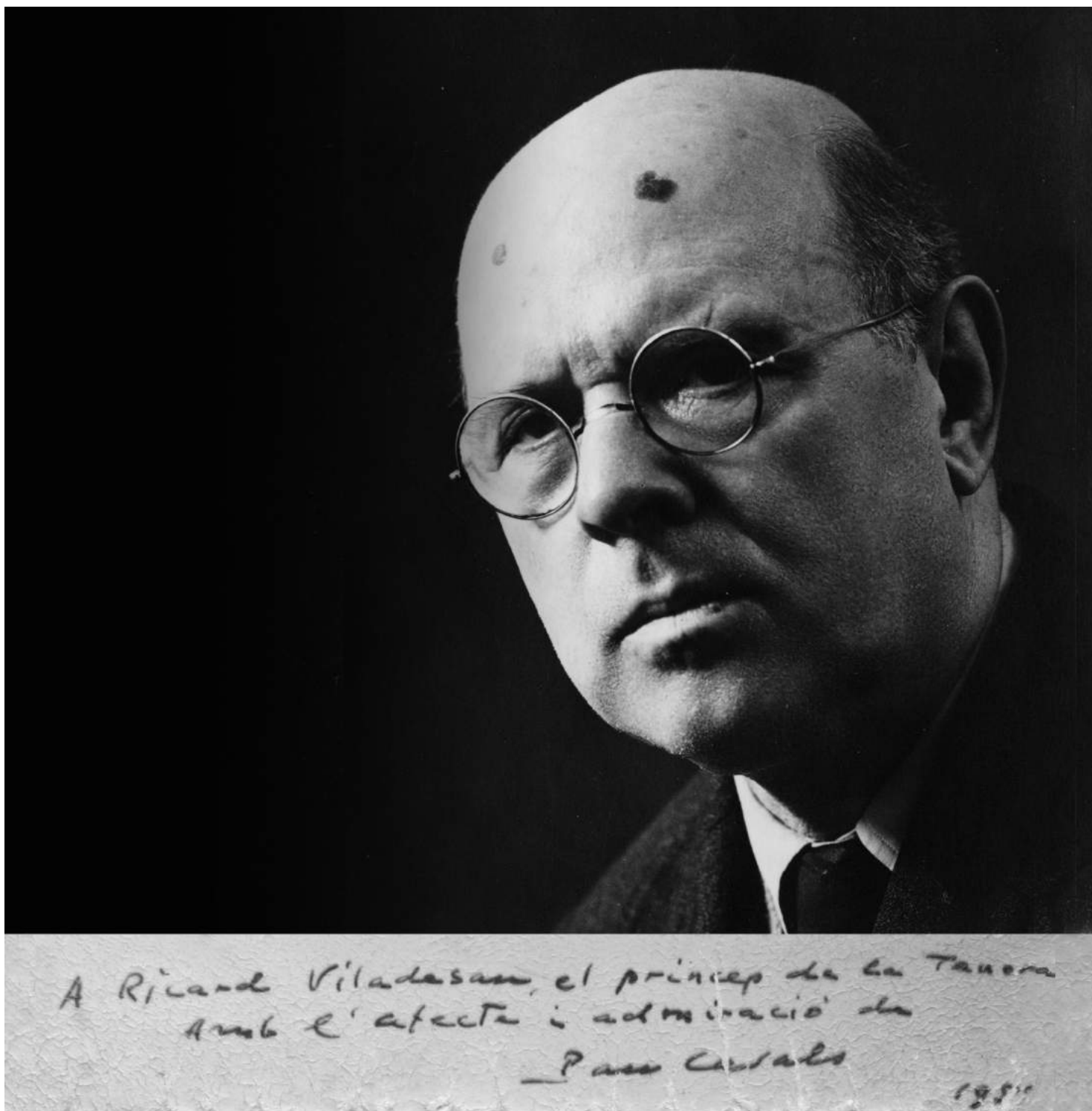
El reconeixement més cèlebre va ser el de Pau Casals quan l'anomena l'any 1952 el "príncep" de la tenora, però també escriptors i músics com Josep Pla, Josep Maria de Segarra, Oriol Martorell, Modest Cuixart, Xavier Montsalvatge o Frederic Mompou li van manifestar la seva profunda admiració.

Fotografies dedicades a Ricard Viladesau de Josep Maria de Sagarra, Pau Casals i Vicenç Bou
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau amb la cantant Núria Feliu i amb la restauradora Carme Rusalleda.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Postal signada i dedicada de Pau Casals a Ricard Viladasau.
1955

Fons: Família Viladasau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau
amb Pau Casals
Fons: Família Viladesau,
propietat de l'Ajuntament
de Calonge i cedit en comodat
al Museu de la Mediterrània.

Pau Casals. El príncep de la tenora

L'any 1952, La Principal de la Bisbal va fer dos concerts a la Catalunya Nord, amb la presència del músic i català universal Pau Casals, exiliat a Prada del Conflent, que van tenir molta transcendència en la història de la cobla i també una forta repercussió en la figura de Ricard Viladesau.

Un diumenge de primavera a la sala Palmarium, al cor mateix de Perpinyà, la cobla bisbalenca va interpretar un concert en dues parts, una amb formació d'orquestra, en què es va interpretar repertori tradicional català, i una altra amb repertori de sardanes. El concert va ser molt emotiu per la gran assistència d'exiliats de la guerra, i un dels moments més emocionants va ser la interpretació de la sardana *Sant Martí del Canigó* de Pau Casals, en què la tenora té un dels solos més importants del repertori d'aquest instrument.

Després del concert, moltes persones es van acostar a saludar els músics i a felicitar-los. Entre ells, el gran mestre del violoncel, que pronuncià la coneguda frase dedicada a Ricard Viladesau:

"Gràcies, mestre Viladesau, per la inoblidable estona que m'heu fet passar. Sentint aquestes notes, enyoro encara més la meua estimada terra, però avui vós me n'heu portat un bocí. Des d'ara, jo us considero l'indiscutible príncep de la tenora".

A l'estiu d'aquell mateix any, la cobla ofereix un altre concert a l'església de la població de Vinça. És en ple estiu i a Prada, lloc d'estada de Pau Casals, s'estan preparant els concerts del reconegut festival que portava el seu nom, amb la participació d'una gran quantitat de músics de renom internacional. Vint-i-cinc dels professors que són a Prada junt amb Pau Casals assisteixen al concert i queden admirats de les enormes possibilitats del conjunt de la cobla i de les sonoritats dels instruments.

En els dos concerts esmentats hi van haver, per gran part del públic assistent, mostres de catalanitat i reivindicacions contràries al règim espanyol, amb moments especialment emotius com en la interpretació de *L'emigrant*, amb lletra de Mn. Cinto Verdager ¹² i música de l'Amadeu Vives.¹³

A la seva tornada, el govern civil de Girona va acusar de separatistes els músics de la cobla, se'ls va confiscar el passaport i fins a l'estiu de l'any 1955 no van poder sortir a tocar a l'estranger. En els següents anys, la relació de Viladesau i Pau Casals va continuar amb visites a Prada, on li agradava assistir als assajos dels concerts que el gran mestre dirigia i on passaven llargues vetllades conversant sobre música, compositors i també de la situació política a Catalunya i a Espanya.

Tota la vida Viladesau va recordar aquelles converses, i en un racó especial de casa seva i ben visible sempre va tenir la foto de Pau Casals, en blanc i negre, amb unes paraules escrites a mà: "A Ricard Viladesau, príncep de la tenora, amb admiració i afecte. Pau Casals".

Ricard Viladesau i la fotografia amb la cèlebre dedicatòria de Pau Casals.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

¹² Jacint Verdager i Santaló (Folgueroles, 1845 - Barcelona, 1902). Poeta i prevere català, una de les grans figures de la Catalunya moderna. Adscrit a la generació de la Restauració de 1874, que en el marc de la Renaixença torna a situar la llengua catalana en la categoria de llengua literària.

¹³ Amadeu Vives i Roig (Collbató, 1871 - Madrid, 1932). Compositor i escriptor català, conegut fonamentalment per la seva obra lírica. Amb Lluís Millet va fundar l'any 1891 l'Orfeó Català. Va compondre obres corals de gran difusió i repercussió popular, com *L'emigrant* o *La Balanguera*.

L'adeu inesperat

Als 51 anys, en un moment de gran maduresa interpretativa, Viladesau pren la decisió de deixar La Principal de la Bisbal i el món de la cobla. Els motius, explicats per ell en moltes ocasions, van ser els canvis que l'ofici de músic d'orquestra havia sofert els darrers anys, amb la incorporació del so amplificat, les llums, la major durada dels balls i, sobretot, el cansament d'estar massa sovint lluny de la família. També volia ser recordat en plenitud de facultats. De jove havia vist al gran tenorista Albert Martí tocar fins a una edat molt avançada, tremolant-li les mans, i sempre va pensar que no volia arribar a una situació semblant.

La decisió va ser valenta en l'aspecte professional, perquè la pren sense tenir cap feina concreta, sense saber que al cap d'uns mesos tindrà la gran oportunitat d'ingressar com a instrumentista de viola a l'Orquestra Ciutat de Barcelona de la mà del jove director Antoni Ros Marbà. La notícia va commocionar el món sardanista i va generar infinitat d'articles i editorials en els diaris de l'època, molts d'ells demanant-li que reconsiderés la seva decisió.

Com a cloenda de la seva etapa a la cobla i per deixar un record encara més viu, en totes les seves actuacions d'aquell any va interpretar les sardanes més emblemàtiques del repertori de tenora i les "obligades" de la seva creació que tanta fama li havien proporcionat.

El comiat de Viladesau va coincidir amb la d'altres músics emblemàtics de La Principal de la Bisbal. L'adeu d'en Josep Morell, l'Emili Poch i sobretot la de l'Àngel Pont,¹⁴ el gran solista de tible, va significar un evident final d'etapa d'una de les formacions més exitoses de la història sardanista.

¹⁴ Àngel Pont i Montaner (Verges, 1910 - Barcelona, 1995). Intèrpret de tible i compositor. Fou component i solista a La Principal de la Bisbal entre 1950 i 1970. Posteriorment, a Barcelona, formà part de La Principal del Llobregat i de la Cobla Municipal Ciutat de Barcelona.

Ricard Viladesau amb la Creu de sant Jordi
Fons: Família Viladesau, propietat de
l'Ajuntament de Calonge i cedit en
comodat al Museu de la Mediterrània.

Crònica de l'homenatge a Ricard Viladesau amb motiu de l'estrena de la sardana *Girona m'enamora*. 1989

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

PUNT / Dimarts, 7 de novembre de 1989

APUNTS

El Teatre Municipal es va omplir per homenatjar el mestre Ricard Viladesau

Es va estrenar la sardana «Girona m'enamora», composta pel «príncep de la tenora»

MONTSE BARRERA
 ■ **Girona.**— El príncep de la tenora, Ricard Viladesau, va ser homenatjat diumenge amb un concert ofert per la Principal de la Bisbal —cobla en la qual el mestre Viladesau va tocar durant cinquanta anys—, al teatre Municipal de Girona. El concert-homenatge va ser ofert al compositor i músic calongí en reconeixement a la seva aportació musical a la ciutat. Al concert, va assistir-hi un públic de mitjana edat, molt coneixedor del món de la sardana. Les entrades es van exhaurir una hora abans de començar el concert i molta gent es va quedar sense poder-lo escoltar.

Totes les sardanes que es van interpretar són originals de Ricard Viladesau, en un ampli panorama dedicat a Girona. La cobla La Principal de la Bisbal va interpretar, a la primera part, la sardana *Sant Pere de Galligants*, *Cors giro-nins*, i *Cel amunt*, una sardana trista, de record, que Ricard Viladesau va dedicar al seu fill, que va morir molt jove. Seguidament, la cobla va tocar *L'Empordanet* i la sardana romàntica *Niu d'amor*. Al final de la primera part, la Principal de la Bisbal va oferir *Girona 1808*, que descriu l'ambient de la ciutat durant la Guerra de la Independència.

Un moment de l'acte d'homenatge a Ricard Viladesau

La segona part del concert va començar amb la sardana *Girona a Pep Ventura*, seguida de l'obligada de tenora *Liber-tat*, que Viladesau va dedicar al seu amic i alumne Josep Gispert, instrumentista de tenora de la cobla. Viladesau va sortir per primera vegada a

l'escenari per dirigir *Rosa Bruna*, sardana que va escriure per a la seva esposa i que va ser una de les que més va aplaudir el públic que va omplir el Teatre. Tot seguit van interpretar *El Tarlà de l'Ar-genteria* i *Alt Empordà* —sar-dana molt completa i d'una

gran musicalitat—, dirigida també pel mestre. La darrera sardana, *Girona m'enamora*, amb lletra i música de Ricard Viladesau i dedicada a la ciutat de Girona, va ser estrenada en dues versions —la de cobla i la de cant coral—. L'alcalde de Girona, Joa-

quim Nadal, va lliurar, un cop acabat el concert, una placa al músic i va dirigir-li unes paraules d'agraïment en què assegurava que l'homenatge era recíproc: Nadal va manifestar que estava molt agraït per la tasca de Viladesau i va dir que volia que l'any que ve tornés a repetir el concert. Després de l'homenatge, la Coral Polifònica de Girona va cantar la sardana d'estrena, tocada per la cobla La Principal de la Bisbal i dirigida pel mestre homenatjat.

El músic, anomenat el príncep de la tenora, va néixer a Calonge l'any 1918. Com a instrumentista de tenora va formar part de les cobles La Principal de Calonge, Els Guifols de Sant Feliu, Antiga Principal de la Bisbal, La Principal de Palafrugell, l'As d'Anjès, La Caravana i La Principal de la Bisbal.

La seva obra és molt variada, ja que ha conreat tots els estils de composició, des del gènere popular i ballador fins a les obres per a concert. A més de sardanes ha compost havaneres, obres corals, himnes i valsos mariners. També és autor de diversos ballables, entre els quals destaquen les composicions *Enamorado del mar*, i *El mar i tu*, que van tenir un èxit ressonant en la seva època.

Premis i reconeixements

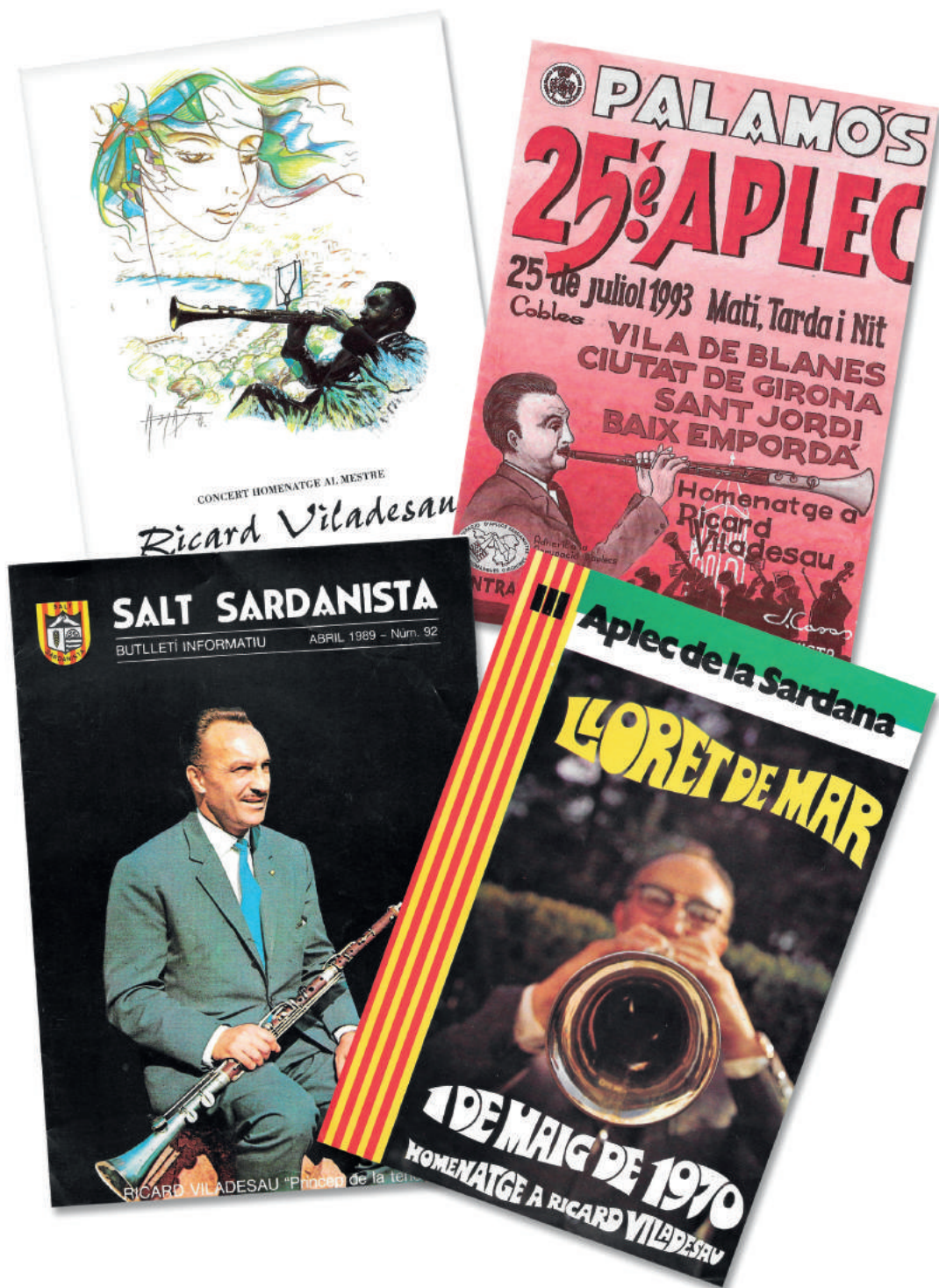
Ricard Viladesau va aconseguir en vida, i de manera unànime, una gran admiració popular i un profund reconeixement envers la seva obra. Com a compositor va guanyar la majoria de premis de composició de sardanes en què es va presentar. Fins a 37 sardanes guardonades, moltes d'elles guanyadores del premi del jurat i també del premi popular, que habitualment s'atorga per votació del públic. Obres de gran qualitat musical, però amb vocació d'agradar a tot el públic sardanista.

A partir de la seva retirada com a instrumentista de cobla l'any 1970, comença una etapa de dedicació molt important a la composició, i serà en aquest moment quan començarà a recollir l'estimació popular en forma d'homenatges. Totes les entitats sardanistes van voler fer un reconeixement a una de les trajectòries professionals més importants de la música de cobla.

El colofó va ser l'atorgament, l'any 1991, de la Creu de Sant Jordi¹⁵ per part de la Generalitat de Catalunya.

¹⁵ La Creu de Sant Jordi és una distinció de la Generalitat de Catalunya creada l'any 1981 amb la finalitat de «distingir les persones naturals o jurídiques que, pels seus mèrits, hagin prestat serveis destacats a Catalunya en la defensa de la seva identitat o, més generalment, en el pla cívic i cultural».

Programes de mà de diversos homenatges a Ricard Viladesau.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge
i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Discs de les cobles Els Montgrins i La Principal de la Bisbal, amb sardanes de Ricard Viladesau.
Fons: Família Viladesau.

Sardanes premiades

<i>Primavera inquieta</i>	(S'Agaró, 1956)
<i>La sardana de Llafranc</i>	(Premi Iluro, Mataró, 1960)
<i>Exaltació al treball</i>	(Barcelona, 1962)
<i>Mar de Tossa</i>	(Premi Diada de la Sardana, 1963)
<i>Girona a Pep Ventura</i>	(2n premi Girona, 1965)
<i>Record d'Andorra</i>	(4t premi Andorra, 1966)
<i>Cors gironins</i>	(Girona, 1967)
<i>Port de Llançà</i>	(Premi Enric Morera, 1967)
<i>Lluminosa Garrotxa</i>	(2n premi Olot, 1968)
<i>Sant Pere de Galligants</i>	(Premi especial Girona, 1969)
<i>El Tarlà de l'Argenteria</i>	(2n premi Girona, 1970)
<i>Mataró, del Maresme la flor</i>	(Mataró, 1971)
<i>Pubillatge lloretenc</i>	(Lloret, 1971)
<i>Presència de Pep Ventura</i>	(Figueres, 1972)
<i>A Mataró</i>	(Mataró, 1972)
<i>El fossar xic</i>	(Mataró, 1973)
<i>Alt Empordà</i>	(Premi Joaquim Serra, Barcelona, 1973)
<i>Cançó d'onades a Lloret</i>	(3r premi Lloret, 1973)
<i>Ilurenca</i>	(Mataró, 1974)
<i>A Lloret de Mar</i>	(2n premi Lloret, 1974)
<i>A en Pep de la tenora</i>	(2n premi Figueres, 1975)
<i>La vall de Camprodon</i>	(Premi Diada de la Sardana, 1978)
<i>Sardanistes vigatans</i>	(Vic, 1979)
<i>Empordania</i>	(2n premi Francesc Basil, Figueres, 1980)
<i>L'Antoni i la Montserrat</i>	(Sardana de l'any, 1982)
<i>Niu d'amor</i>	(Premi Conrad Saló, la Bisbal, 1985)
<i>Colometa</i>	(Sardana de l'any 1985)
<i>Xiroia</i>	(Premi Francesc Basil, Figueres, 1985)
<i>La campana de Sant Antoni</i>	(2n premi Ceret, 1987)
<i>L'Empordanet</i>	(Premi Francesc Basil, Figueres, 1988)
<i>Juditona</i>	(Premi Francesc Basil i Premi Popular, Figueres, 1990)
<i>Salt sardanista</i>	(La Bisbal, 1990)
<i>Els gegants de la ciutat</i>	(Barcelona, 1991)
<i>Marina</i>	(Premi Conrad Saló, La Bisbal, 1992)
<i>Noces d'or</i>	(Premi Francesc Basil i Premi Popular, Figueres, 1992)
<i>Costabravenca</i>	(SGAE, 1992)
<i>Laura</i>	(Accèssit SGAE, 1999)

Rosa Carrera i Ricard Viladesau.

1943

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Rosa Carrera i Maria Rosa Viladesau.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Rosa Carrera i Jordi Viladesau.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Família

“Imposava: tenia vint-i-vuit anys dels d'abans i ja alimentava certa llegenda als empostissats de l'Empordà. De virtuós com d'arrauxat. En feia dos que s'havia casat amb una noieta de Torroella a qui va conèixer un matí en un descans de l'assaig. Els músics havien sortit al carrer a fumar i discutir catxés, hi havia una bicicleta sense amo repenjada a la vorera. En Ricard s'ensumà l'espectacle i s'hi va enfilar. Sortí pedalejant com un torrat, fent giragonses, es va perdre carrers enllà. Però una noieta bruna i geniüda l'esperava en tornar. La propietària. El va omplir de renecs, fotut burro, però ell se'n reia, de l'enrabiada, amb aquelles dents tan blanques de galant del cel·luloide que feien tanta ràbia. Llavors ella va pujar a la bicicleta i volia sortir afuada, però no avançava ni un pam; ara en Ricard li aixecava la roda del darrera, fotut graciós. Coincidiren més cops pels carrers de Torroella, van passar de les bromes de mal gust a les bromes de bon gust i acabarien pedalejant tots dos en la mateixa direcció.”

Fragment del conte *El millor domador del món*, de Jordi Lara ¹⁶

Durant la seva estada a la Caravana, Viladesau coneix la torroellenca Rosa Carrera i Gironella. El 19 juliol del 1944, en Ricard i la Rosa es casen i s'instal·len en un pis del carrer Major de Torroella de Montgrí. Amb els anys, el matrimoni tindrà dos fills: la Maria Rosa (1945) i en Jordi (1952).

En *Sau* sempre va tenir la família molt present. *Marona*, *Perdó*, *Rosa de tardor*, *En Jordi*, *Festeig* i *Jordi i Judit* van ser algunes de les sardanes dedicades a les persones que estimava.

¹⁶ Jordi Lara i Surinyach (Vic, 1968). Músic, periodista i escriptor. Guionista de diversos programes de radio i televisió, també ha promogut noves experiències artístiques a l'entorn de la cobla, la sardana i els esbarts, en un esforç de modernització de la seva imatge pública. El seu darrer llibre, *Mística conilla* (2016), va obtenir el Premi de la Crítica Serra d'Or.

CRONOLOGIA DE RICARD VILADESAU

Ricard Viladesau el dia de la seva Primera Comunió.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

La Principal de Calonge (1931-1932)
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau tocant el clarinet en un concert a Santiago de Compostela amb la Banda de Música del Regimiento de Infanteria nº 71 (19 de febrer de 1942).
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

1918 - 1930

El 18 de gener de 1918 neix al Calonge (Baix Empordà) Ricard Viladesau i Caner, fill de Fermí Viladesau i Carmeta Caner.

Sense antecedents musicals a la família, rep les primeres classes de la mà de la seva germana Marina i, a l'edat de set anys, entra a formar part del cor de l'església parroquial de Sant Martí. Inicia el seu aprenentatge amb Josep Gumà (solfeig i violí).

1930 - 1936

Ingressa a La Principal de Calonge a l'edat de 12 anys, on tocarà el flabiol i el violí. Als 14 comença a estudiar la tenora amb el músic local Rafael Colom, i al cap de poc temps ocuparà la plaça de primera tenora a la cobla calongina.

Escriu la seva primera sardana, *Records de Torre Valentina*. Coincidint amb el trasllat de la família a Palafrugell l'any 1934, ingressa a la cobla Els Guixols de Sant Feliu de Guixols i rep classes de tenora d'en Josep Coll.¹⁷ Hi estarà una curta temporada, ja que als inicis de l'any 1936 entra a formar part de la cobla Antiga Principal de la Bisbal.

En ple mes de juliol, mentre la cobla està actuant a la festa d'estiu de l'Escala, tot queda aturat per la guerra civil.

1936 - 1942

Durant els anys de la guerra tocarà amb altres músics locals a les sessions dels diumenges del cinema Mercantil de Palafrugell.

L'any 1938 és mobilitzat i destinat a la 28a Divisió Ascaso a Montsó (Osca), on formarà part de la banda que amenitzava les estones en què no hi havia combat.

Acabada la guerra, torna a casa i ingressa a La Principal de Palafrugell, però per poc temps: el servei militar el porta primer a Galícia i posteriorment a la banda de la 42a divisió de Girona, fet que li permet compaginar-ho amb una curta estada a la cobla L'As d'Anglès.

¹⁷ Josep Coll i Lligora (Llançà, 1893 - Cassà de la Selva, 1965). Extraordinari intèrpret de tenora, compositor i pedagog.

Cobla orquestra Caravana (1943)
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

La Principal de la Bisbal en formació d'orquestra l'any 1955.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau i Àngel Pont amb La Principal de la Bisbal l'any 1966.
Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

1943-1950

Serà, l'any 1943, un dels fundadors de la cobla orquestra Caravana, formació que va néixer amb un aire renovador dins del panorama musical existent. Amb la cobla torroellenca comença a obtenir gran èxits i un gran reconeixement popular.

Coneix Rosa Carrera i el 14 de juliol de 1944 es casen.

Inicia la seva trajectòria com a compositor amb sardanes com *El nunci*, *Cant diví*, *Perdó*, *Hermínia* i *A en Josep Coll*, la primera obligada¹⁸ de tenora, i boleros com *Enamorado del mar* i *El mar y tu*, que posteriorment popularitzarà el cantant Jorge Sepúlveda.¹⁹

1950-1960

Ingressa l'any 1950 a la cobla orquestra La Principal de la Bisbal, dirigida per Conrad Saló.²⁰ Com a integrant d'una de les formacions de més envergadura de la història de la cobla, les seves interpretacions i sardanes fan créixer de manera important la seva fama.

Coneix Pau Casals, que l'anomena el "príncep" de la tenora. Aquests anys compon, entre d'altres, *Marona*, *Maria del claustre*, *En Jordi*, i les obligades *Pic*, *repic* i *repicó*, *Oca amb naps*, *Exaltació* i *Aquell rossinyol*.

1960-1970

Aquests anys de catalanitat i reivindicació social envers la dictadura constituïran la seva època daurada com a instrumentista i és quan s'erigeix en una de les icones definitives de la música per a cobla.

La Principal de la Bisbal treu al mercat moltíssims discs amb la discogràfica Discophon, on hi figura amb el seu nom en lloc destacat. També com a compositor es consolida amb sardanes com *Girona 1808*, *Aigua Xelida*, *Port de Llançà*, *Festeig*, *Bandera d'aplec*, *Cors gironins*, i les obligades *A en Ramon Rosell*, *El tu-tut de l'avi* i *Sa roncadora*, mítica obligada de tenora d'extrema dificultat, on mostrava tot el seu virtuosisme interpretatiu.

¹⁸ És una sardana escrita per a lluïment d'un o més músics d'una cobla.

¹⁹ Jorge Sepúlveda, nom artístic de Luis Sancho Monleón (València, 1917- Palma de Mallorca, 1983). Cantant de boleros i pasdobles que va tenir el zenit de la seva popularitat artística les dècades dels anys 1940 i 1950 del segle XX.

²⁰ Conrad Saló i Ramell (Granollers, 1906 - La Bisbal d'Empordà, 1980). Compositor, instrumentista de piano i de fiscorn. Tota la seva trajectòria professional va estar vinculada a la cobla La Principal de la Bisbal, de la qual fou director i representant.

Ricard Viladesau amb l'Orquestra Ciutat de Barcelona l'any 1977.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Acte d'homenatge a Ricard Viladesau a l'AIE.

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

Ricard Viladesau i Caner (Calonge 18 de gener de 1918; Barcelona 26 de gener de 2005).

Fons: Família Viladesau, propietat de l'Ajuntament de Calonge i cedit en comodat al Museu de la Mediterrània.

1970-1985

Pel carnaval de 1970 abandona el món de les cobles orquestres i inicia la seva etapa a l'Orquestra Simfònica Ciutat de Barcelona com a viola, fins a la seva jubilació l'any 1985.

Comença la seva important tasca docent a la Diputació de Girona i al Col·legi Santa Maria de Blanes,²¹ i augmenta de manera notable la seva producció de sardanes.

Escriu, entre d'altres, *Lleida ciutat pubilla*, *Alt Empordà*, *La vall de Calonge*, *El bon hereu*, *L'Antoni i la Montserrat*, *Empordania*, *Niu d'amor*, *Colometa*, i les obligades *El crit*, *L'avi Enric*, *Cala s'Alguer*, *El carrilet* i *Sa Palomera*.

1985-1997

La seva retirada com a instrumentista li aporta molt de temps, que el dedica de manera exclusiva a la composició. També és una etapa en què recull l'estimació popular per la seva trajectòria en forma d'homenatges.

Són els anys de sardanes com, entre d'altres, *La vall d'Artés*, *Juditona*, *L'Empordanet*, *Salt sardanista*, *Noces d'or*, *El meu poble*, i les obligades *Cel amunt*, *Barcelona 92*, *Vencedora*, *A tota vela* i *Pedraforca*. L'any 1990 compon un dels seus èxits més aclaparadors: *Girona m'enamora*.

El 1991, la Generalitat de Catalunya li otorga la Creu de Sant Jordi.

1998-2005

El compromís i la fidelitat a la sardana continuaran els últims anys de la seva vida. *Records bisbalencs*, *Emma*, *La iaia de Llafranc i Palamós*, *ciutat pubilla* són algunes de les últimes sardanes que escriu. L'any 2004, *La sardana del rector*, dedicada al rector de Palafrugell, serà la cloenda d'una llarga i exitosa trajectòria com a compositor.

El 26 de gener de 2005, acabats de complir els 87 anys, Ricard Viladesau i Caner mor a Barcelona.

²¹ Seu de les cobles infantils i juvenils, que encara continuen actives, d'on han sortit molts músics que han exercit professionalment. Van ser fundades pel pare Joaquim Alqueza l'any 1967.

CATÀLEG MUSICAL DE RICARD VILADESAU

Sardanes

<i>Adéu</i>	Per a veu solista	
<i>A cor obert</i>	Ob. tenora	1982
<i>A en Josep Coll</i>	Ob. tenora	1948
<i>A en Pep de la tenora</i>		1975
<i>A en Ramon Rosell</i>	Ob. tenora	1961
<i>A Flaçà</i>		1993
<i>A l'amic perdut</i>		1971
<i>A la valenta</i>	Ob. tenora	1972
<i>A Lloret de Mar</i>		1974
<i>A Mataró</i>		1972
<i>A Pep i Núria</i>	Coral	1989
<i>A tota vela</i>	Ob. tenora i tible	1990
<i>Ai, amoreta, amoreta</i>	Per a veu solista	1988
<i>Aimat Balaguer</i>	Coral	1994
<i>Aigua xelida</i>		1963
<i>Al cantaire del Montgrí</i>		1967
<i>Al vell dansaire</i>		1987
<i>Alt Empordà</i>		1973
<i>Alt Empordà</i>	Dues cobles	1999
<i>Amical record</i>		1991
<i>Aquell rossinyol</i>	Ob. tible o tenora	1954
<i>Aquell temps</i>		1950
<i>Ardidesa</i>	Ob. tenora	1983
<i>Arenys de Munt</i>		1957
<i>Atrevida</i>		1995
<i>Bandera d'aplec</i>		1964
<i>Baralla de galls</i>	Ob. tenora i fiscorn	1983
<i>Barcelona 92</i>	Ob. 2 trompetes	1986
<i>Barres i onades</i>		1991
<i>Bell port d'Arenys</i>		1961
<i>Besalú festiu</i>		1991
<i>Breda us recorda</i>		1983
<i>Brindis a Sant Sadurní</i>	Ob. cobla	1988
<i>Bufa-li l'ull</i>	Ob. fiscorn	1952
<i>Cafè, copa i puro</i>	Ob. tenora	2000
<i>Cala S'Alguer</i>	Ob. tible	1975
<i>Calella</i>	Coral	1980
<i>Calongina</i>		1951
<i>Camí de Mèxic (Perfums d'amistat - St. Antoni de Calonge)</i>		1950
<i>Cançó d'onades a Lloret</i>		1973
<i>Cant diví</i>		1947
<i>Cant a l'amistat</i>		1996
<i>Capritxosa</i>	Ob. tible	1981
<i>Carantoines</i>		1988
<i>Catalans de Banyuls</i>		1985
<i>Cel amunt</i>	Ob. tible	1986
<i>Centenari triomfant</i>		1988
<i>Ciutat del llac</i>		1961
<i>Cofeia</i>		1952
<i>Colometa</i>		1984
<i>Com estàs, Llafranc</i>	Coral	1978
<i>Com un passerell</i>	Ob. flabiol	1983

<i>Conqueridora</i>	Ob. tenora	1988
<i>Cors gironins</i>	Ob. tenora i fiscorn	1967
<i>Costabravenca</i>		1992
<i>De festa en festa</i>		1965
<i>El ben plantat</i>	Ob. fiscorn	1991
<i>El bon hereu</i>		1976
<i>El carrilet</i>	Ob. tenora	1976
<i>El cornetí d'en Marcel·lí</i>	Ob. trompeta	1991
<i>El crit</i>	Ob. tenora	1971
<i>El foc de Calonge</i>	Ob. tenora, tible i fiscorn	1952
<i>El fossar xic</i>		1973
<i>El Golfet</i>		1969
<i>El meu poble</i>		1994
<i>El nunci (Pregó de festa)</i>		1945
<i>El petit Jofre</i>		1973
<i>El tarlà de l'Argenteria</i>		1970
<i>El tu-tut de l'avi</i>	Ob. tenora	1969
<i>Els caçadors</i>	Ob. tenora i tible	1984
<i>Els gegants de la ciutat</i>		1991
<i>Emma</i>		1999
<i>Empordania</i>		1980
<i>En Joan i la Cisca</i>	Ob. tenora i tible	1952
<i>En Jordi</i>		1953
<i>En Pere de Llafranc</i>		1989
<i>En Peret Barretó</i>	Ob. flabiol	1984
<i>En refila de Berga</i>	Ob. tenora	1991
<i>Entremaliada</i>	Ob. tenores i tibles	1951
<i>En Xiquet d'Aigua Blava</i>		1957
<i>Esperit calongí</i>		1974
<i>Estampa gironina</i>		1971
<i>Evocant</i>		1955
<i>Exaltació</i>	Ob. tenora	1953
<i>Exaltació al treball</i>		1961
<i>Felicitats</i>	Ob. 2 tenores	1989
<i>Fent país</i>		2000
<i>Festeig</i>		1964
<i>Festeig vora la mar</i>	Per a veu solista	
<i>Flors a la Moreneta</i>		1959
<i>Flors esventades</i>	Ob. tenora i tible	1982
<i>Geltruença</i>		1974
<i>Gentil Mariona</i>	Ob. tible	1996
<i>Girona 1808</i>		1963
<i>Girona 1808</i>	Dues cobles	1983
<i>Girona a Pep Ventura</i>		1965
<i>Girona m'enamora</i>		1989
<i>Hermínia</i>		1948
<i>Hilariença</i>		1955
<i>Idil·lica</i>		1951
<i>Ilurenca</i>		1974
<i>Impetuosa</i>	Ob. tible	1970
<i>Ja la ballem</i>	Ob. tenora	1985
<i>Joan petit</i>		1982
<i>Joiosa Joaquina</i>		2002
<i>Jordi i Judit</i>	Ob. tenora i tible	1973
<i>Jovenívola</i>	Ob. tenora i tible	1977
<i>L'Antoni i la Montserrat</i>		1982
<i>L'aplec de l'amor</i>		1978
<i>L'aplec de Palafrugell</i>		1971
<i>L'atrevit</i>		1985
<i>L'avi Enric</i>	Ob. fiscorn	1975

<i>L'avi Pitu</i>		1958
<i>L'Empordanet</i>		1988
<i>L'encís de l'aplec</i>		1952
<i>L'encís del Port Bo</i>		1982
<i>L'estiuet de Sant Martí</i>	Ob. tenora	1974
<i>L'hereu escampa</i>	Ob. tenora	1987
<i>L'ou com balla</i>	Ob. tenora	1995
<i>La campana de Sant Antoni</i>		1986
<i>La capitana</i>	Ob. tenora	1986
<i>La Carme i l'Àngela</i>		1954
<i>La festa de l'Aigüeta</i>		1984
<i>La festa de Sant Martí</i>	Coral	1950
<i>La festa dels vells</i>	Per a veu solista	
<i>La fil·lojera</i>		1986
<i>La gavarra</i>		1991
<i>La gran il·lusió</i>	Ob. tenora	1984
<i>La iaia de Llafranc</i>		2003
<i>La llanterna de Súria</i>		1989
<i>La pedrera</i>	Ob. tenora i tible	1960
<i>La Pepeta</i>		1971
<i>La placeta dels llops</i>	Ob. tenora	1979
<i>La pubilla de l'Empordà</i>	Ob. tenora i fiscorn	1975
<i>La Roseta i l'Esteve</i>		1958
<i>La sardana de la mar</i>		1985
<i>La sardana de Llafranc</i>		1960
<i>La sardana del rector</i>	Ob. tenora	2004
<i>La senyoreta</i>	Sardana curta	1968
<i>La vall d'Artés</i>		1988
<i>La vall de Calonge</i>		1982
<i>La vall de Camprodón</i>		1977
<i>La vinya de l'avi</i>	Ob. tenora	1983
<i>Lali</i>		1948
<i>Laura</i>		1998
<i>Les noies de Castellar</i>		1980
<i>Les nostres joguines</i>		2000
<i>Llafranc</i>	Coral	1978
<i>Lleida, ciutat pubilla</i>		1972
<i>Llibertat</i>	Ob. tenora	1977
<i>Lluminosa Garrotxa</i>		1968
<i>Manresa dansa</i>		1973
<i>Mar de Tossa</i>		1961
<i>Març, marçot</i>		1948
<i>Maria del Claustre</i>		1955
<i>Marina</i>		1991
<i>Marinesca</i>		1997
<i>Marona</i>		1951
<i>Mas Lloreda</i>		1989
<i>Mataró, del Maresme la flor</i>		1971
<i>Niu d'amor</i>		1985
<i>Noces d'or</i>		1991
<i>Noces de diamant</i>		1976
<i>Obsessió</i>		
<i>Oca amb naps</i>	Ob. tenora i tible	1955
<i>Ofrena a Terrassa</i>		2001
<i>Pal de paller</i>		1986
<i>Palafrugell</i>	Coral	1984
<i>Palamós</i>		1993
<i>Palamós, ciutat pubilla</i>		2003
<i>Palamós, setè centenari</i>	Coral	1982
<i>Pam i pipa</i>		1957

<i>Pedraforca</i>	Ob. tible	1995
<i>Perdó</i>		1947
<i>Pic, repic i repicó</i>	Ob. trompeta i fiscorn	1956
<i>Pinzellades olotines</i>		1984
<i>Port de Llançà</i>		1966
<i>Premianenca</i>	Coral	1962
<i>Presència de Pep Ventura</i>		1972
<i>Primavera inquieta</i>		1955
<i>Primaveres, 25</i>		1990
<i>Pubillatge lloretenc</i>		1971
<i>Quinze anys</i>	Coral	1994
<i>Record d'Andorra</i>		1966
<i>Records bisbalencs</i>		1999
<i>Records de Torre Valentina</i>		1933
<i>Repte</i>	Ob. tible	1993
<i>Ripoll 1893</i>		1968
<i>Ripoll, biblia de pedra</i>		1993
<i>Roquetenca</i>	Ob. fiscorn	1988
<i>Rosa (bruna) de tardor</i>		1982
<i>Sa Palomera</i>	Ob. trompeta	1978
<i>Sa Roncadora</i>	Ob. tenora	1960
<i>Sal i pebre</i>	Ob. tenora i fiscorn	1958
<i>Salou, ciutat pubilla</i>		1990
<i>Salt sardanista</i>		1990
<i>Sant Pere de Galligants</i>		1969
<i>Sardanistes vigatans</i>		1979
<i>Selva i Empordà</i>		1955
<i>Ses forques</i>		1993
<i>Tap i carbassa</i>	Ob. flabioli i contrabaix	1989
<i>Tenores flamejants</i>	Ob. 2 tenores	1978
<i>Tere gentil</i>		1955
<i>Tot i més</i>	Ob. fiscorn	2003
<i>Triomfadora</i>	Ob. tenora	1975
<i>Trencats i seguits</i>		1995
<i>Trosset de cel</i>		1954
<i>Un trosset d'Empordà</i>		1951
<i>Vencedora</i>	Ob. tenora	1991
<i>Xerinola</i>	Ob. 2 tenores	1992
<i>Xiroia</i>		1981

Cançons

<i>Cançó de bressol</i>	(lletra de G.Morera)
<i>Pels camins que té la mar</i>	(lletra Bepes)
<i>Fornells</i>	(lletra Bepes)
<i>Cançó de l'adéu</i>	(lletra Bepes)
<i>Ball del Bim Bam</i>	(lletra Bepes)
<i>Así eres tu</i>	
<i>Brindis</i>	(lletra G.Cruz)
<i>La font</i>	(lletra Bepes)
<i>Rosa del mar</i>	
<i>Endavant</i>	
<i>La núvia</i>	
<i>Bandera d'amor</i>	

Havaneres

<i>Anem a la mar</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>El pescador</i>	(lletra J. Ma. Espronceda)
<i>Tània</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Ulls verds</i>	(lletra J.M. Servià)
<i>Cançó del vent i la mar</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Mar, deixa'm un cant</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Rosa del vents</i>	(lletra Viladesau)
<i>Mulata antillana</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Mar bonança</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Temps passats</i>	(lletra S. Bañeras)
<i>A s'Alguer</i>	(lletra J. Colomer)
<i>Ai, capità, capità</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Gavina bonica</i>	(lletra F. Graells)
<i>Llafranc, Calella i Tamariu</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Las quejas de su amor</i>	(lletra J. Ma. Espronceda)
<i>Una havanera del Port Bo</i>	(lletra A. Sàbat)
<i>Mar degollada</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Jo segueixo el teu camí</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>La llanterna de Júlia</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Rosa del mar</i>	(lletra <i>Bepes</i>)

Himnes

<i>Colors d'estiu</i>	
<i>Endavant</i>	(Club de Fútbol Palafrugell - lletra <i>Bepes</i>)

Música de ball

<i>Enamorado del mar</i>	(lletra Viladesau)
<i>El mar y tu</i>	(lletra Viladesau)
<i>Gondolero de amor</i>	(lletra J. Giralt)
<i>Mi Costa Brava catalana</i>	
<i>Amor santo</i>	
<i>Jaula hecha</i>	
<i>Dulce barcarola</i>	
<i>Manolo</i>	(pasdoble)
<i>Recuerdo a Carmen Amaya</i>	(pasdoble)
<i>Grandes verdades</i>	(pericón ranchera)
<i>Tu boquita</i>	(pericón ranchera)

Música per a cobla

<i>Ball de la morratxa</i>	(ballet)
<i>Ball de nans</i>	
<i>Danses catalanes</i>	(suite en 5 temps)
<i>Fragància</i>	(pasdoble)
<i>La matança del porc</i>	(obra lliure)
<i>Va de vals</i>	(vals)

Obres per a cor

<i>De Vós, Senyor</i>	(lletra J. Pericot)
<i>Nadal</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Que no morin els Iris</i>	(lletra <i>Bepes</i>)
<i>Dins de la glaçada nit</i>	
<i>Endavant</i>	

BIBLIOGRAFÍA

ROQUÉ I JUTGLÀ, ROBERT (1998); Ricard Viladesau, el príncep de la tenora; Colecció MOS, volum II (especial); Ed. GISC

MOLERO, EUGENI (1981); La Principal de la Bisbal, Cobla de la Generalitat de Catalunya; Ed. Diputació de Girona.

LARA, JORDI (2008); Una màquina d'espavilar ocells de nit ; Ed. Edicions de 1984, Barcelona.

FRANCÉS, ENRIC; ALBERT, LLUÍS; PUERTO, JORDI; ROQUÉ, ROBERT (1999); La tenora 150 anys; Colecció MOS, volum VII; Ed. GISC.

VENTURA I BARNET, JESÚS (2014); La sardana a Barcelona; Ed. Ajuntament de Barcelona i Institut de Cultura, Barcelona.

VILÀ I FIGUERES, JAUME (2017); Mètode bàsic per a l'estudi de la tenora; Ed. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Dinsic Publicacions musicals, SL, Barcelona.

MOLINAS, LLUÍS; Ricard Viladesau, el príncep de la tenora; Revista del Baix Empordà, nº 9 - Any III; Ed. La Proa SL.

JUANOLA, ALBERT (2005); Dos amics en el record; Revista de Palafrugell nº 137; Ed. Associació cultural El Pou d'en Bonet.

www.musicsperlacobla.cat

www.montgrins.com

www.lapincipaldelabisbal.com

<http://fotosformacionsmusicalsdecatalunya.blogspot.com.es>

Ajuntament de
Torroella de Montgrí

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Diputació de Girona

Casa de Cultura
de la Diputació de Girona